REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 4 [illegible])

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Tĕrgul Inuluĭ Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 268.—Anul LXVII. Brașov, Vinerĭ 3 (16) Decemvrie. 1904.

Cum merg lucrurile la noi?

(O voce din popor.)

Dăm loc aicĭ următórelor rĕndurĭ, ce le scrie un proprietar român dintr'o comună fruntașă a nóstră și în care se oglindeză părerile cărturarilor noștri de la țeră cu privire la starea de ...ță a afacerilor nóstre politice și bisericescĭ:

De un timp încóce urmăresc cu atențiune mișcarea ce au pornit'o o sémă de tinerĭ românĭ, carĭ viseză după deputăție și nu mai sciu cum sĕ osândéscă mai tare „ruginita de pasivitate“. In zadar le vorbescĭ de programa nostră națională, pentru care va trebui sĕ luptăm și sĕ suferim încă mult, căcĭ ei viseză munțĭ de aur și succese marĭ, nu sciu din a căruĭ parte promise. — Nu-șĭ ia ostenélă o parte din tinerimea nóstră sĕ cetéscă istoria, ca sĕ vadă prin câte nĕcazurĭ a trecut poporul nostru până a ajuns sĕ-șĭ încheie un program pentru apĕrarea drepturilor sale naționale. Dic — nu, căcĭ decă șĭ-ar fi luat ostenélă, atuncĭ nu ar desconsidera programul, ca sĕ pótă păși fără el pe terenul activităţiĭ parlamentare, fiind-că așa a rĕnduit ministrul cutare.

Un popor, care șĭ-ar îndrepta lupta sa de apĕrare după poruncile unor miniștri dușmanĭ causeĭ sale, n'ar merita sĕ mai trăéscă și ar fi destinat peirei.

Sĕ admitem, că activitatea parlamentară ar fi mai bună ca pasivitatea. Cum sĕ pășescĭ însĕ pe terenul activităţiĭ, când nu te lasă sĕ te sfătuescĭ, fiind disolvat comitetul partidului, sĕ înțelege după principiul „ideiĭ de stat“, căcĭ după al nostru principiu nu e ertat sĕ-l considerăm de disolvat, căcĭ ca popor de peste treĭ milióne avem dreptul și noi sĕ ne sfătuim pentru apĕrarea drepturilor nóstre inarticulate în lege.

Până când va dura acéstă stare, ce avem sĕ o mulțumim volniciei și ilegalităților celor de la putere, până atuncĭ trebue sĕ stăm ca stânca de granit neclintițĭ, neabătuțĭ de la programul nostru național, care s'a alcătuit cu multe jertfe...

Decă ne vom hărțui unul cu altul pentru pasivitate și activitate, ne vom trezi desbinațĭ în două tabere, ér dușmanul ușor póte intra în cetățuia nóstră.

Uniĭ dic, că pasivitatea a adus multe rele pe capul nostru, căcĭ în timpul ei s'au adus multe legĭ asupritóre. Da! s'au adus, însĕ fără concursul nostru, și decă eram și noi la rudă, tot se aduceau — însĕ aducêndu-se fără noi, au ajuns trebile țĕriĭ într'o astfel de situațiune, încât patrioțiĭ noștri maghiarĭ șĭ-au încurcat ițele așa de tare, de nu mai sciu sĕ le descurce. Și nu le vor puté descurca singurĭ nicĭ-când, — ba mai tare se vor încurca — până când nu se vor lua în sémă pretensiunile naționalităților, carĭ sunt parte înscrise în lege.

Se dice că tinerimea e viitorul națiuneĭ. Da — însĕ praxa și oțălirea ea o va puté învĕța numaĭ dela aceia, carĭ au trecut prin multe schimbărĭ și nĕcazurĭ până au ajuns în stadiul acesta. Tinerii sĕ nu uite, că ei se pot ridica decât pe umerii bĕtrânilor.

*

Mai sunt și alte rele, carĭ trebue sanate. Sĕ luăm terenul bisericesc.

Fericitul Andreiu baron de Șaguna pĕtruns de sórtea poporuluĭ sĕu, a alcătuit un statut organic pentru biserica gr. orientală, putem dice că un statut model bine chibzuit, dela care, durere, de multe-orĭ se fac abaterĭ. Articolul II. § 53 cu privire la alegerea protopresbiteruluĭ dice că „Acei treĭ individĭ, carĭ au întrunit cele mai multe voturĭ se presintă consistoriuluĭ eparchial spre a numi pe unul din ei. Alesul respective numitul trebue sĕ fie bărbat apt și bine meritat pe terenul bisericesc și școlar.“ Conclusul congresual din anul 1888 Nr. prot. 111 l'a esplicat și amplificat așa: „La postul de protopresbiter numaĭ acel concurent se póte candida, care va documenta: a) că posede cualificațiunea prescrisă pentru concurențĭ la posturile de I-a classă prin regulamentul pentru parochiĭ și că a depus esamenul de maturitate. b) că a împlinit cel *puțin cincĭ anĭ* în serviciul bisericesc séu școlar cu succes deplin mulțămitor etc. —

Câte abaterĭ se întêmplă, că în loc se sĕ denuméscă cel cu praxa în viia Domnuluĭ, se numesce un teolog absolvent fără de a mai fi funcționat când-va în parochie. Un astfel de tinĕr când va intra în parochie, nu va sci de ce sĕ se apuce. Orĭ încătrău se va încerca sĕ facă ceva, ce luĭ i-se pare folositor, va întâmpina pedecĭ și neplăcerĭ, carĭ pot degenera,—și étă desbinarea e gata.

In biserica română unită încă sunt multe scăderile și relele. Biserica unită îșĭ are altă organisație după sistemul romano-catolic, care cu drept a fost taxat de bărbații noștri învĕțațĭ ca sistem absolutistic. La unițĭ mirenii n'au de dis nimic la completarea beneficiilor, căcĭ consistoriul scie pe cine sĕ numéscă. Și apoi sĕ te mirĭ, că tot li-se mai imputĕ mirenilor, că nu-șĭ dau concursul în afacerile bisericescĭ! Sistemul denumireĭ e identic cu sistemul de *sic volo sic jubeo*, căcĭ ce însémnă sĕ-țĭ transferezĭ din altă diecesă pe fratele — după tóte regulele canonice — și sĕ îl puĭ într'un beneficiu mare cu preferarea acelora, carĭ au asudat și încăruntit în viia Domnuluĭ. Sĕ judecăm drept pe lângă nițică răbdare și vom ajunge la conclusiunea, că ar fi vremea ca cel puțin pe terenul bisericesc sĕ se facă dreptate.

Apoi mai este și alta de care trebue sĕ ținem sémă, sĕ ne alegem și punem ómenĭ cu caracter firm, care sĕ-șĭ apere neamul, nu după cum s'a întîmplat mai de curênd cu asesorul Ioodi, când a dis în congregație, că „cel ce nu scie ungurresce e dobitoc“. Regretatul G. Barițiu la jubileul sĕu s'a declarat în audul tuturor, că de multe ispite a fost încunjurat în viéță, însĕ a rĕmas ceea ce [illegible], căcĭ a mâncat prescură românéscă. Astfel de caractere ne trebue noui, nu à la Ioodi *et tutti quanti*, ómenĭ servilĭ, cum durere adeseorĭ le place consistórelor nóstre.

Când vom avé caractere firme în tóte centrele nóstre, atuncĭ atât politica, cât și afacerile bisericescĭ vor lua alt avênt, spre mulțumirea tuturor.

Pretensiunĭ facem, cerem adesea mult dela clerul și învĕțătorimea nóstră, însĕ sunt puținĭ aceia, carĭ se intereséză cu adevĕrat de sórtea lor.

Ținuta clerului va atêrna fórte mult de la procedura mai marilor bisericescĭ, și decă se va continua sistemul de până acum, atuncĭ nu se vor însufleți nicĭ pentru „congresul catolic român“, pentru care pledéză mai mulțĭ preoțĭ gr. unițĭ.

Esperiența trecutuluĭ ni-e martoră, că bine ar fi fost — după ce biserica română unită a fost scósă de sub jurisdicțiunea primatelui — sĕ-șĭ rĕnduéscă afacerile autonome fără concursul lor, căcĭ și așa nu mai pot spera dela ei nicĭ un bine în favórea clerului.

Am scris aceste șire nu ca sĕ supĕr pe cineva, ci numaĭ sĕ atrag atențiunea celor rĕslețĭ și nedesciplinațĭ în politică și celor chemațĭ în afacerile bisericescĭ, ca sĕ se uite la sórtea neamuluĭ românesc, și ce trebue de îndreptat sĕ îndrepteze.

Revistă politică.

***Brașov**, 2 (15) Dec. a. c.*

Marĭ scandalurĭ în dietă.

Ceea-ce s'a întêmplat Marțĭ în noul și pomposul palat al dietei ungurescĭ, nu s'a mai întêmplat în nicĭ un parlament din țĕrile civilisate.

Marțĭ în 13 Decemvrie era sĕ se deschidă *nóua sesiune a dietei* prin rescript regesc. In loc de deschidere însĕ, s'au petrecut în cameră scene viforóse și scandalóse, încăerărĭ și bătăĭ formale aranjate de oposiția unită în potriva celor vr'o 40 de gardienĭ, pe carĭ anume iĭ angajase guvernul, ca sĕ susțină ordinea și sĕ împiedece actele de violență, ce se presupuneau, că au sĕ se deslănțuéscă.

Membrii oposițiuneĭ unite au plecat, în grup, de cu bună vreme spre edificiul dieteĭ, în frunte cu Apponyi, Kossuth, Zichy, Banffy și alțĭ corifeĭ oposiționalĭ. Numĕrul lor peste 100. Pe la $9^3/_4$ au ajuns la pórta dieteĭ și aicĭ s'a întêmplat prima ciocnire între ei și „păzitorii ordineĭ“. Inspectorul de poliție Rogulya i-a reținut la întrare și i-a provocat mai întâiŭ sĕ se legitimeze, apoi sĕ nu între în grup, ci unul câte unul. Deputatul *Ugron* îșĭ pierdu cumpĕtul și l'a întrebat cum de cutéză sĕ rețină pe deputațĭ? Cu ce drept li-se pune în cale? Imediat se produce tumult. Câțĭ-va deputațĭ oposiționalĭ au dat mai întâiŭ năvală asupra portaruluĭ, apoi au înhățat pe inspectorul de poliție și l'au dat afară de sub pórtă. Incidentul acesta a aprins pasiunile tuturor și în mijlocul celei mai marĭ iritațiunĭ, ardênd de mânie și rĕsbunare, au întrat în interiorul parlamentuluĭ. Intrațĭ în sala de desbaterĭ, o parte din oposiționalĭ vĕdênd pe gardianii carĭ păziau estrada presidențială, s'au aruncat asupra lor strigându-le: „Afară cu voi, porcilor, nu vĕ e rușine sĕ vĕ angajațĭ la o muncă de călăĭ și țiganĭ?“ Intr'aceea la întrarea saleĭ se petreceau scene și mai turbulente. Gardienii voiau sĕ împiedece întrarea oposiționalilor. Aceștia începură sĕ le care pumnĭ, sĕ-ĭ înhațe în fel și formă și sĕ-i dea afară.

Oposiționaliĭ erau acum stăpânĭ pe centrul saleĭ, ér gardienii fugiră în tóte părțile. S'audi de-odată strigătul: „Sĕ sdrobim mesele ministeriale“. Cuvêntul fù urmat de faptă. Mesele ministeriale fură imediat rĕsturnate și sdrobite, scaunele de catifea ale miniștrilor aruncate în mijlocul saleĭ cu piciórele în sus și întreg mobiliarul pompósei sale fù sdrobit. Pe când uniĭ din deputațiĭ oposiționalĭ făceau isprăvile acestea, pe atuncĭ alțiĭ se încăerară cu gardienii postațĭ în jurul estradeĭ presidențiale. Din cărțile de legĭ de pe mesele ministeriale îșĭ făcuseră bombe cu carĭ începură a bombarda pe gardienĭ, ér cu piciórele scaunelor rupte, ba cu scaune întregĭ, îmblăteau pe bieții „păzitorĭ aĭ ordineĭ“.

Mai mulțĭ deputațĭ se aruncară atuncĭ asupra estradeĭ presidențiale. Pumniĭ, pălmile, ghionturile, isbiturile cu piciórele — erau în toiul lor. Nicĭ gardienii nu luară lucrul de glumă și începură a-se apĕra cum puteau. Un gardian înhăță de gât pe deputatul Rigo, Pap Zoltan fù rănit la braț, ér alțiĭ primiră loviturĭ grave. Polonyi luă un scaun, ca sĕ lovéscă cu el pe un gardian, scaunul a nimerit însĕ în spate pe Nessi cu atâta putere, încât acesta mult timp nu mai putù sĕ dică o vorbă.

Incăerarea era acum la culme. De pe fețele câtor-va gardienĭ curgea sângele. Unul din ei fù trântit jos de pe estradă și l'au bătut cumplit. Ceĭ-lalțĭ gardienĭ îĭ săriră în ajutor, dér în zadar, căcĭ bietul gardian fù tîrît de-alungul saleĭ și aruncat afară ca pe un câne, ér ghetele i-au rĕmas în sală. Din fărîmăturile estradeĭ deputațiĭ îșĭ făcură arme cu carĭ îmblăteau pe bieții gardienĭ. Deputatul Hollo se urcă pe masa raportoruluĭ, ér de aicĭ pe masa presidentuluĭ, și din înălțime îmblătea c'o mare bucată de scândură pe gardienĭ. Aceștia, în fine, se retrag și fug din sală. Au fost adevĕrate scene revoluționare, pe urma cărora interiorul camereĭ avea aspectul unei adevĕrate ruine. Pe aceste ruine se aședară acum deputații Rakovszky, contele Zichy etc. Aladar și-șĭ aprinseră țigările.

Când se petreceau acestea, membrii partiduluĭ guvernamental nu se aflau în cameră. Erau órele 10 când

întrà în sală ministrul preşedinte *Tisza.* Oposiţia îl întîmpinà cu răcnete şi fluerăturĭ şi cu strigărĭ de „trădător“, „şnapan“ (bitang). Tisza se făcù galben ca céra şi se opri lângă scaunul contelui Hedervary. Contele Zichy ĭi ḑise ironic: „Nu s'a întêmplat nimic, decât o mică violare de formă — esenţa a rĕmas“. Tisza n'a rĕmas în sală decât câte-va minute, apoi a plecat. Imediat se rĕspândi svonul, că Tisza a raportat monarchului, că a isbucnit revoluţia în parlament şi că a cerut miliţie. Scirea nu era adevĕrată.

La órele 11 şi 20 questorul camerei anunţă, că nu se va ţiné şedinţă. După acésta, ca opera sĕ fie completă, pe baricada formată din mesele şi scaunele ministeriale, opoziţionalii au împlântat o bucată de lemn în formă de *L* representând *spânzurătórea* şi au atêrnat de ea o hârtie pe care era desenată efigia ministrului preşedinte *Tisza.* Acéstă baricadă dimpreună cu spânzurătórea a fost fotografiată în presenţa deputaţilor Rakovszky, conte Zichy, br. Banffy şi alţii. A fost fotografiată şi estrada presidenţială.

Conferenţa partidului liberal.

După aceste scene de vandalism, partidul liberal guvernamental s'a întrunit în conferenţă. Ministrul preşedinte *Tisza* a ţinut un discurs în care a ḑis, între altele, următórele:

Nu credea sĕ se întêmple lucrurile ce s'au întêmplat; nu credea, că acei domnĭ, a căror esistenţă e legată de obstrucţiunea technică, sĕ creeze în dietă o ast-fel de situaţiune.

De multe fapte îi credea capabilĭ pe aceştĭ domnĭ, dér ca sĕ sĕvîrşéscă o ast-fel de crimă ordinară şi sĕ atace în mod laş pe ómenĭ nevinovaţĭ, n'a creḑut. Faţă cu aceştĭ ómenĭ însĕ justiţia îşĭ va face datoria şi spre scopul acesta se vor lua mĕsurile necesare.

Guvernul şi partidul sĕu trebue sĕ mérgă pe calea apucată. S'ar fi putut garanta şi aḑĭ ţinerea şedinţei, crede însĕ că e mai bine a-se păstra tactica de până acuma şi a merge înainte cu cumpĕt şi sânge rece pe calea apucată. Se póte însĕ, că lupta ce i-s'a impus guvernului sĕ necesiteze aplicarea altor arme. Acésta o va şi face, décă scenele scandalóse se vor mai repeta. Atuncĭ se vor pune în practică arme, carĭ se aplică faţă de criminalĭ ordinarĭ. Sĕ mai aşteptăm însĕ şi sĕ nu ne pripim. Sĕ restabilim ordinea în dietă şi sĕ resolvăm proiectele de urgentă necesitate, — ér décă acésta nu va succede, *vom apela imediat la judecata naţiunei* (alegerĭ nouĕ) şi vom pune pe rĕsvrătitorĭ în faţa scaunului de judecată a naţiunei. Până atuncĭ însĕ putem sĕ mai aşteptăm puţin şi sĕ ne împlinim în linişte datoria.

Şedinţa de Miercurĭ. — Desarmarea oposiţiei?

Declaraţiunile contelui *Tisza* aşa se pare, că au speriat pe cei din tabĕra oposiţională. Numai aşa se póte esplica, că *dieta a putut sĕ ţină erĭ şedinţă* în tótă liniştea şi fără nicĭ un incident turburător. A presidiat vice-preşedintele Jakabffy. S'a cetit rescriptul regesc de deschidere, care fù ascultat în tăcere şi s'a hotărît, ca în şedinţa de aḑĭ, Joi, sĕ se pună la ordinea ḑilei alegerea a doi vicepresidenţĭ, a notarilor şi a comisiunilor.

In urma ameninţărilor contelui *Tisza,* că va disolva dietă şi va face alegerĭ nouĕ, — cei din oposiţie s'au cam stîmpĕrat şi şĭ-au tras pe sémă, că totuşĭ nu ar fi bine pentru ei sĕ ducă lucrurile până la extrem.

Intr'un *manifest* către „cetăţenĭ“ oposiţia unită spune, că ei rĕmân pe terenul luptei constituţionale, credincioşĭ regelui şi naţiunei. Vréu, ca *pe cale pacĭnică* şi între marginile trase de constituţiune, sĕ apere drepturile naţionale, şi că *sunt gata în tot momentul a întinde mâna de pace,* décă se póte face acésta fără violarea conscienţei şi a onórei naţionale.

Rĕsboiul.

După cucerirea colinei de 203 metri, Japonesii au bombardat timp de mai multe ḑile vasele flotei rusescĭ din *Port-Arthur.* Tóte vasele — afară de torpilóre — au fost parte cufundate, parte în mĕsură aşa de mare stricate, încât flota póte fi considerată ca nimicită. N'a rĕmas întreg decât vasul „Sebastopol“. Japonesii îşĭ îndreptéză acum focul tunurilor asupra oraşului însuşĭ. Cu tóte acestea garnisóna ruséscă din cetate continuă a resista în mod eroic. Se ḑice, că Japonesii îngrozindu-se de pierderile marĭ ce le-au avut, nu vor mai jertfi atâţĭ ómenĭ, ci vor aştepta ca garnisóna ruséscă sĕ capituleze de bună voie, după-ce i-se vor fi isprăvit provisiunile.

Pe câmpul de rĕsboiu din *Manciuria* nimic nou.

Tisza, partidul sĕu şi naţionalităţile.

(Din congregaţia comitatului Braşov.)

In congregaţia estraordinară comitatensă, ce s'a ţinut Vinerea trecută în Braşov, s'a propus din partea majorităţii săsescĭ a se da un vot de încredere guvernului şi ministrului-preşedinte Tisza.

Românii, firesce, n'au putut sĕ se alăture la propunerea acésta făcută de preşedintele comitetului săsesc adv. Carol Adam, deşi nu s'a folosit în ea tocmai cuvêntul „încredere“, ci era vorba numai de aprobarea actelor sĕvîrşite de guvernul Tisza în afacerea schimbărei regulamentului camerei.

Propunerea a fost sprijinită şi de Maghiarĭ, numai singur membrul maghiar Dr. Zakarias a vorbit contra ei.

Românii au făcut contra-propunerea ca sĕ se trécă peste acésta propunere la ordinea ḑilei, căcĭ de s'ar da aprobare guvernului Tisza, s'ar recunósce de către Saşĭ şi Românĭ de bine făcute tóte volniciile şi violenţele sĕvîrşite de partidul guvernului, ca şi de oposiţiune în contra naţionalităţilor până acuma şi s'ar aproba şi acţiunea duşmănósă a lui Tisza-Berzeviczy, ce tinde la nimicirea şcólelor nóstre.

Advocatul Carol Adam a luat în fine cuvêntul spre a apĕra propunerea sa faţă cu argumentele aduse contra ei în propunerea Românilor, cetită şi motivată de Dr. A. Mureşianu. Intre altele a ḑis adv. Adam, că Saşii au fost tot-déuna contra obstrucţiei (nicĭ Românii n'au fost pentru ea — Rep.); că obstrucţia este inimicul nostru cel mai mare fiind-că prin ea se lăţesce şovinismul estrem maghiar. A mai ḑis, că, deşi Saşii au protestat contra proiectului de lege Berzeviczy, susţinut de guvernul Tisza, totuşĭ ei în cestiunea obstrucţiunei merg cu acest guvern, care vrea sĕ facă rênduiélă în parlament. Noi Saşii voim sĕ fie bună rênduiélă în dietă si în ţéră ca sĕ înflorésca starea economică şi sĕ ne putem înavuţi. De aceea ne trebue un guvern corect. In fine vor veni şi nouĕle alegerĭ dietale şi de aceea de pe acum trebue sĕ luăm posiţiune în lupta guvernului cu oposiţia. Nu póte decĭ consimţi cu propunerea de trecere la ordinea ḑilei.

Propunĕtorul român Dr. Mureşianu rĕspunḑênd ḑise, că nu négă, că obstrucţia e inimicul nostru, dér adv. Adam e în mare rĕtăcire când crede, că obstrucţia a dat nascere şovinismului esagerat; ea a contribuit mult la înăsprirea lui, dér acela, care a crescut şovinismul de aḑĭ şi i-a dat hrană mereu sĕ se întărésca şi s'ajungă unde este, a fost Coloman Tisza, tatăl ministrului preşedinte de aḑĭ. Acesta a început campania ilegală şi anticonstituţională pentru maghiarisarea şcólelor nóstre la 1879, care după 25 anĭ a dat nascere proiectului Berzeviczy. Sub Tisza Coloman s'a pornit lupta societăţiĭ maghiare contra a tot ce e românesc, Kulturegyleturile, etc. sub el s'au falsificat tóte şi s'a călcat mereu legea naţionalităţilor, aşa că aḑĭ nimic nu se mai esecută din ea. Etă dér că tiszaiştiĭ au crescut şi hrănit şovinismul, de care a abusat obstrucţia în timpul din urmă şi care aḑĭ apare sub Tisza fiiul în a doua ediţie şi mai înăsprită. — Décă e vorba s'avem un guvern corect ca sĕ fie linişte şi sĕ ne putem îmbogăţi, apoi érăşĭ rĕtăcesce d-l advocat. Căcĭ, óre ce a făcut sistemul Tisza pentru bunăstarea economică a naţionalităţilor? Nu li se declară rĕsboiŭ de către pressa maghiară, chiar şi institutelor de banĭ românescĭ şi săsescĭ? Nu se împiedecă şi se pun beţe 'n róte asocierilor nóstre pe teren economic? Şi ce scop au colonisările? Am auḑit de o acţiune de salvare economică în favorul Sĕcuilor, nicĭ-odată însĕ de o acţiune pentru Saşĭ şi pentru Românĭ!

In ce privesce viitórele alegerĭ dietale înţelegem, că guvernul vrea sĕ-şĭ mărésca contingentul pentru mai marea întărire a absolutismului sĕu parlamentar. Noi, naţionalităţile, — sfîrşi vorbitorul — nu putem decĭ în nicĭ un cas s'aprobăm guvernul Tisza séu sĕ-i votăm chiar încredere.

Venind la vot propunerea Adam, Saşii toţĭ şi Maghiarii afară de unul (Dr. Zakarias) au votat pentru ea şi a fost primită cu mare majoritate. Românii au votat contra.

SCIRILE DILEI.

— 2 (15) Decemvrie.

Interpelaţia d-lui P. Grădişteanu. In şedinţa de la 13 Decemvrie a senatului român d-l P. *Grădişteanu* a interpelat pe ministrul cultelor şi instrucţiunei publice în cestiunea şcólelor catolice. Interpelantul învinuesce pe călugăriţele catolice, că plantéză religiunea catolică în inimele copilelor române, în şcóla din Galaţĭ nu se află decât un singur portret al Regelui şi Reginei, pe când icóne sfinte erau o mulţime. Pe lângă institutul din Galaţĭ se afla şi un „Hotel Garni“, unde se primeau persóne cu moralitate dubiósă. Călugăriţele catolice învaţă, că numai religiunea catolică este adevĕrata religiune şi că papa este locţiitorul lui Christos. Ele desconsideră legile ţĕrii şi caută sĕ convertésca pe fetele române la catolicism.

Ministrul *Haret* a rĕspuns, că dênsul cunósce mai multe neregularităţĭ decât d-l Grădişteanu, nu e însĕ de părerea sĕ dea cu toporul—într'o cestiune, unde mai 'nainte nicĭ degetul nu şi l'a mişcat nimenĭ. Religiunea o vor preda de-acum preoţĭ românĭ. Şcólele acestea nu s'au putut închide, fiind-că ministrul n'are puterea şi contravenţiile n'au fost aşa marĭ. De-acum institutele călugăriţelor vor observa legile şi regulamentele. Décă catolicismul n'a fost primejdios pentru ţéră când nu era independentă, cu atât mai puţin va fi acum. Nu trebue sĕ tolerăm ca copiiĭ sĕ fie convertiţĭ prin viclenie, décă însĕ se convertesc cu învoirea familiei, n'avem ce face, fiind-că constituţia acordă libertatea credinţei. De vină sunt părinţii, carĭ îşĭ trimit fetele la aceste şcóle. Intre aceştĭ părinţi sunt chiar şi preoţĭ românĭ de la sate, ér stariţa mănăstirei din Galaţĭ a fost chiar o Româncă de nascere.

D-l Grădişteanu mulţumesce d-lui Haret pentru rĕspuns, în cursul expunerilor sale însĕ interpelantul a avut un conflict cu d-l Sturdza, căruia i-a ḑis că nu primesce de la el învĕţătură. — Şedinţa se suspendă.

După redeschiderea şedinţei d-l Grădişteanu a desvoltat a dóua parte a inter-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Sărăcie de suflet.

După Anton *Tschekhov* de P. Albatros.

Ioan Alexeiewicĭ Ogniew îşĭ mai aduce încă bine aminte de séra aceea de August când deschise, zăngănind uşa cu geamurĭ, şi eşi pe terasă. Purta pe atuncĭ o manta largă, uşóră şi o pălărie cu marginĭ largĭ, aceeaşĭ care zace acum în praf sub pat, la un loc cu cismele de apă. Intr'o mână avea o legătură mare de cărţĭ şi caiete, ér în cealaltă un băţ noduros.

La uşe stătea gazda Kuzneţov, un domn bĕtrân chel cu o barbă lungă încărunţită. El purta un surtuc alb de vară, în mână ţinea o lampă, cu care lumina tînĕrului calea, şi-i zîmbea cu bunătate mişcând din cap.

„Rĕmâi cu bine cucóne“, strigà Ogniew. Kuzneţov puse lampa pe o mescióră şi eşi pe terasă afară. Două umbre lungĭ şi înguste aluneoară pe scărĭ, înspre stradele de florĭ, se clătinau încóce şi încolo şi ajungeau cu capetele de vîrfurile teilor.

„Rĕmâi cu bine şi încă odată îţĭ mulţumesc din suflet!“ ḑise Iwan Alexievicĭ. „Mulţumesc pentru prieteşugul, sinceritatea şi pentru dragostea d-vóstră. In tótă vieţa n'am sĕ uit ospitalitatea d-v. D-ta singur eştĭ bun şi fata d-tale e bună şi toţĭ ómenii de aicĭ sunt bunĭ, prietenoşĭ, veselĭ... O tovărăşie atât de alésă încât nicĭ n'o pot descrie“.

In exaltarea simţurilor şi sub înrîurirea beuturilor înghiţite Ogniew vorbea cu o voce cântătóre de seminarist şi era atât de mişcat, încât îşĭ exprima sentimentele nu numai cu vorba, ci şi cu ochii şi cu mânile. Kuzneţov, de opotrivă înduioşat şi fiind şi el sub înrîurirea rachiurilor bĕute, cădù de gâtul tînărului şi-l sărutà.

„Atât de aprópe şi atât de drag mi-ai devenit!“ ḑise din nou Ogniew. „Mai în fie-care ḑi eram la dv. de ḑeci de orĭ am rĕmas aicĭ şi am beut atâta nalivkă, de m'apucă gróza când mĭ-aduc aminte. Dér mai înainte de tóte Gavril Petrovicĭ îţĭ sunt recunoscĕtor pentru-că ai muncit împreună cu mine, pentru-că m'ai ajutat. Fără ajutorul d-tale m'aşĭ fi chinuit cu statistica mea, până hăt târziu în Octomvre. Dér am sĕ scriu şi-n prefaţă: Simt de datoria mea sĕ aduc aicĭ mulţumirile mele, preşedintelui de tribunal Kuzneţov din M. pentru graţiosul concurs pe care mi l'a dat. Statistica are un viitor strălucit! Te rog sĕ predai cele mai respectuóse salutărĭ Werei Gawrilowna, ér celor doi domnĭ doctorĭ, ambilor judecătorĭ de instrucţie şi secretarului lor sĕ le spui, că nicĭ odată n'am sĕ uit de ajutorul ce mi l'au dat! Şi acum dragă moşnege sĕ ne mai strîngem încă odată în braţe şi sĕ ne sĕrutăm pentru cea din urmă óră.

Ogniew mai sărutà odată pe bătrân şi coborî jos scările. Pe scara din urmă sĕ uità înapoi şi întrebà:

„Ne-om mai întîlni óre vre-odată?“

„Dumnedeu scie!“ rĕspunse bĕtrânul. „De bună sémă că nicĭ odată“.

— Da, ai dreptate! Greu ai s'ajungĭ d ta prin Petersburg şi nicĭ eu nu sciu de m'oiu mai abate prin plaiurile astea. Atuncĭ rĕmâi cu bine!“

„Mai bine lăsai cărţile aicĭ!“ strigà după dênsul Kuzneţov. „De ce sĕ mai tîrăi sarcina asta? Pot sĕ ţi-le trimet mâne cu o slugă“.

Dér Ogniev nu mai auḑi şi se'ndepărtà în grabă. Era vesel din pricina vinului ce beuse, dér în acelaşĭ timp jalea îi cuprinse sufletul.

Mergea şi gândurile îl munceau: de câte orĭ întîlnim în viéţa nóstră ómenĭ bunĭ şi ce pĕcat că din întîlnirile acestea nu se alege decât amintirea. Ni se întîmplă câte odată vara sĕ vedem în zare un cârd de cocorĭ călătorind, un vênt uşurel pórtă până la noi ţipetele lor triste nostalgice şi după o clipă, orĭ-cât ne-am tot uita în depărtarea albastră, nu mai zărim nicĭ urma lor, nicĭ un strigăt nu mai auḑim. Tot aşa-s şi ómenii: Ne trec pe dinainte cu chipurile şi cu viéţa lor şi se cufundă apoi în trecutul nostru, fără sĕ lase după ei decât nisce urme neînsemnate în mintea nóstră.

Iwan Alexievicĭ trăia de cu primă-

pelării sale relativ la abaterile și neregularitățile de la școla unguréscă din strada Știrbei Vodă.

Pomenirea metropolitului Andreiu baron de Șaguna. Ca în Brașov, astfel s'a serbat și în Sibiiu ḑiua sf. Andreiu în mod solemn. Ședința festivă aranjată Lunī séra de elevii seminariului „Andreian“ a întrunit și de astă-dată un numĕros și ales public în frunte cu Metropolitul Mețianu, archimandritul Pușcariu și asesorii consistorialī. Ședința festivă deschisă de d-l profesor seminarial Nicolae V ă t ă ș a n printr'un discurs ocasional, a decurs conform programului publicat, esecutându-se înteresantele puncte ale programului de către membrii societății „A n d r e i ŭ Ș a g u n a“ spre mulțumirea și satisfacția auditorului numĕros. La sfêrșitul ședinței a rostit I. P. S. Sa Metropolitul o scurtă vorbire, în care și-a esprimat mulțumita sa pentru prestațiunile demne și frumóse ale elevilor îndemnându-i sĕ cultive și în viitor sentimentul de recunoscință față de binefăcĕtorii bisericei și ai neamului.

Pentru incendiații din Câmpenī au mai incurs la redacțiunea ḑiarului nostru de la d-l profesor George *Dima* din Brașov suma de 20 cor.

Sfințirea clopotelor catedralei din Sibiiu. Marțī în 13 l. c. n. s'au sfințit în Sibiiu clopotele bisericei catedralei gr. or. române. Actul sfințirii a fost oficiat de I. P. S. Sa archiepiscopul și metropolitul Ioan *Mețianu*, asistat de archimandritul Dr. Il. Pușcariu, protosincelul Dr. E. Roșca, asesorii consistorialī Dr. M. Christea, N. Ivan și diaconul D. Câmpean. După terminarea serviciului prescris în fața frumósei catedrale, I. P. S. Sa Metropolitul a stropit cele 4 clopote cu apă sfințită. Cu aceste s'a terminat actul sfințirii. — Cel mai mic clopot cântăresce 168 klgr., al doilea 423 klgr., al treilea 790 klgr., ér cel mare 1345 klgr.

Procesul măcelului din Aleșd. Cetitorii îșī vor fi aducênd aminte de vĕrsarea de sânge de la Aleșd, întîmplată la 24 Aprilie a. c. Trei-ḑecī și doi de țĕranī Românī, ațîțațī de un Jidovaș socialist, au plătit atuncī cu viéța nesocotința ce au avut'o de a se lăsa povățuițī de un individ strĕin. Ḑilele acestea s'a început la Oradea mare procesul în acéstă afacere. Acusatul principal este *Silberstein* Dezsö, un șăgârț (comis, băiat de prăvălie), o stîrpitură de om, pe care sĕ nu dai o para, însĕ are gura mare. La întrebările președintelui, rĕspunde că *nu se simte vinovat*. Recunósce, că a umblat din sat în sat căutând a planta în sufletele virgine (nevinovate) ale Românilor ideile „mântuitóre“ ale socialismului, dér tăgăduesce că el ar fi fost acela, care i-a îndemnat pe Românī sĕ se pună în buza puscilor. La acest proces au fost chiemațī vr'o 50 de martorī românī, în mare parte și acusațī. Procesul va ține mai multe ḑile.

Miseria în România. In urma secetei ne mai pomenite din vara trecută, țĕranii din România au ajuns într'o miserie mare, așa că mulți n'au ce mânca nicī mămăliga de tóte ḑilele. Se scie, că cei mai mulțī țĕranī nu cultivă nimica pe lângă casa lor, vitele sunt neîngrijite și ernéză sub cerul liber; asta este așa în toțī anii, dér acuma cu deosebire miseria a ajuns la culme, căcī nicī pentru vite nu este nutreț și nicī ómenii n'au ce mânca, măcar mămăligă sécă cu care sĕ șī aline fómea. Guvernul a luat mĕsurī pentru ajutorarea țĕranilor și până acuma s'au împărțit deja mai multe sute vagóne de porumb. Guvernul român, a cumpărat marī cantitățī de porumb din America și Rusia. Porumbul cumpărat a fost deja pornit și în curând va sosi în țéră. Se scie că o parte din posesorii de porumb din țéră au format un cartel, ridicând fórte mult prețul porumbului. Procedarea guvernului va pune decī capăt acestui cartel, înființat pentru a specula mizeria sătĕnului român.

Necrolog. Dr. Alexiu *Mangiuca*, advocat și membru pe viață al „Asociațiunei“, a rĕposat la 11 Decemvrie n. în etate de 43 anī în Oravița-montană. Il jălesce vĕduva și fiul sĕu Aurel.

Inaintărī în armata română. Pe ḑiua de 28 Nov. st. v. s'au făcut în armata română mai multe înaintărī. La gradul de general de brigadă în arma infanteriei a fost înaintat colonelul Constantin *Hârjeu*, comandantul brigadei 9 de infanterie, la acelașī comandament.

Ministerul român de domenii a întrat în posesiunea munților Nehoiașī, din jud. Buzău, găsițī ca avere părăsită și fără stăpân. Aceștī munțī, cu o întindere de 4000 pogóne, întrec valórea de un milion lei și sunt acoperițī cu pădurī de rășinóse. Ei au aparținut Băncei Europene, care a lichidat acum 50 ani.

Numire. Ministrul de finanțe a numit pe d-l Alexandru *Chifa*, absolvent al școlei comerciale, practicant fără salar la secția de contabilitate a direcțiunei financiare din Brașov.

Zarafī — contrabandiștī. Din Bucurescī se scrie, că judecătorul de instrucție Stelian Popescu, primind un denunț anonim, că mai mulțī zarafī întroduc în România ducațī de aur, fără sĕ plătéscă vama, a făcut o descindere la zaraful evreu Sabetai Aftalion, în a cărui casă a găsit un mare numĕr de astfel de ducațī. Zaraful ne putênd dovedi, că a plătit vamă pentru ei, a fost condamnat de ministrul de finanțe sĕ plătéscă o amendă de 2500 lei. La cererea aceluiașī judecător de instrucție s'au făcut și în orașul Craiova perchisițiunī domiciliare la bancherul evreu Blaustein, unde s'au găsit 4000 bucățī de ducațī în aur, carī valoréză 200,000 lei și pentru carī s'a stabilit, că nu s'a plătit vamă. De asemenea s'au găsit și în Brăila la bancherul Schäffer ducațī de aur de contrabandă în valóre de 70,000 lei. Toțī aceștī bancherī vor fi supușī acum la plata taxei îndoite, din care a treia parte se cuvine, conform legei judecătorului Popescu, care a descoperit acéstă afacere. Cercetările continuă.

Mórtea lui Syveton. Deputatul frances Syveton, care trăsese douĕ palme generalului André, ministru de rĕsboiŭ, a murit în ajunul procesului sĕu, ce era sĕ se judece la 9 Decemvrie înaintea curții cu jurațī din Paris. In diua de 8 Decemvrie el a fost găsit asfiixiat cu gaz în odaia sa. Se dă cu părerea, că energicul deputat și-a curmat singurī firul vieții, find-că dușmanii lui l'au amenințat, că a doua ḑi la proces vor scóte la ivélă despre dênsul nisce lucrurī secrete despre relațiunea de dragoste, ce se dice, că ar fi întreținut'o cu fiica nevestei sale de la primul bărbat.

Têrg de Crăciun în scop filantropic. In timpul din urmă s'a pornit o mișcare generală pentru înființarea de *sanatorii pentru tuberculoșī* în diferite părțī ale țĕrii. Suntem rugațī a aduce la cunoscința publicului, că în vederea acestui scop umanitar, reuniunile de femei din *Brașov* și *Săcele*, fără deosebire, vor aranja Sâmbâtă în *5 (18) Decemvrie* un têrg de Crăciun în sala cea mare a hotelului „*Orient*“. Acest têrg se va începe la órele 4 p. m. și va dura până la 12 nóptea. Obiectele de vêndare vor fi diferite jucării pentru copii, cadourī de Crăciun, țĕsăturī de casă din Săcele cu prețul de la 1—4 coróne. In timpul têrgului va concerta musica orășenéscă. *Intrarea 20 banī.* — Avênd în vedere scopul ce urmăresce acéstă interprindere — alinarea suferințelor bolnavilor de piept — se apeléză la sprijinul publicului.

Avis. D-l Emanuil *Bobancu*, culegĕtor-tipograf, cu frățéscă încredere se adreséză către meseriașii românī din Brașov, a-i da sprijinul pentru aranjarea unei representațiunī teatrale — Acei meseriașī, carī se intereséză de o astfel de întreprindere, sĕ binevoiéscă a-se însciința la dênsul (tipografia Gött) până la 26 Decemvrie st. v. 1904. Cei carī nu se vor anunța până la terminul arătat, nu vor puté lua parte activă la representațiune.

Ce cetesc cumpĕrătorii mai cu drag? Cumpĕrătorii cetesc d. e. cu mare plăcere, când vr'un comersant anunță că a redus prețurile. Și când cetesc, că acel comersant a redus prețurile în mod considerabil, asta o citesc cu plăcere și mai mare. In situația acésta se află publicul Brașovean față cu magazinul firmei László M. &. L. succesor. Décă firma Lászlo M. & L. succesor anunță, că a redus prețurile, apoi sĕ se scie, că acésta e adevĕrat. Cu asemenea ocasiunī publicul póte cumpĕra cu prețurī fabulos de ieftine. Firma menține ieftinătatea acésta mai ales în vederea sesonului de Crăciun ce se apropie.

Inaugurarea monumentului lui Mihaiŭ-Viteazul.

Duminecă s'a făcut la Tîrgoviște, după cum am anunțat, inaugurarea monumentului ridicat în memoria lui Mihaiŭ Viteazul.

Incă de pe la 10 óre diminéța, gara era plină de public. Pe peron erau elevii gimnasiului și corpul didactic.

La 10 óre 45 m., sosesce trenul. Musica militară întonéză un marș. Studenții se cobóră, în frunte cu profesorul Tocilescu însoțițī de vestitul cioban Cârțan.

Directorul gimnasiului, d-l Georgescu le uréză bună venire. D-l Tocilescu rĕspunde, arătând însemnătatea istorică a acestor locurī.

In cântecul „Deștéptă-te Române“, întonat de studențī, ajung la 12 óre, la mănăstirea Dealului.

In biserică, serviciul divin a fost oficiat de protoiereul județului înconjurat de mulțī preoțī.

Asistența trece apoi într'o sală a școlei copiilor de trupă, unde profesorul Tocilescu, arată viața și faptele marelui domnitor.

Vorbesc apoi d-l Băcilă, student în litere, din partea asociațiunei studențeștī, și d-l Georgescu, directorul gimnasiului din partea orășenilor.

Intorcêndu-se cu toții în biserică, protoiereul și preoții așédă craniul marelui Mihaiŭ în noul relicvar construit în acest scop și care se ridică în partea dréptă a bisericei.

După acésta vorbesce deputatul Dimitriu, descriind caracterul serbărei.

S'au expediat telegrame M. S. Regelui, d-lui Dim. Sturdza președintele consiliului și d-lui Sp. Haret, ministru de instrucție și culte.

După ce au depus gerbe de florī la statuele lui Alexandrescu și Heliade publicul a pornit la gară, unde profesorul Tocilescu a mulțumit directorului gimnasiului și cetățenilor de primirea ce li s'a făcut.

La 5 óre 35 m., trenul a pornit la Bucurescī.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 15 Decemvrie. In ședința de astăḑī a camerei deputaților au luat pe rînd cuvêntul contele *Andrassy*, Fr. *Kossuth* și contele *Apponyi*. Toțī au declarat, că modificarea regulamentului votată prin surprindere la 18 Noemvrie o consideră de nulă. Pe temeiul acestui regulament nicī odată nu va fi pace. După aceștia se încércă contele Tisza sĕ rĕspundă. Cuvintele contelui însĕ *se pierd în tumult și gălăgie. Ședința se suspendéză.*

Roma, 15 Decemvrie. Camera italiană a discutat adresa de rĕspuns la mesagiul tronului. In cursul discuțiunei ministrul președinte *Giolitti* a declarat, că disordinile grevelor din Septemvrie sunt fórte regretabile, ele au atins dureros mai ales guvernul. Este o nedreptate a aduce acusărī guvernului pe tema grevelor. Guvernul îșī dă silința a îndrepta sórtea claselor sérace. Adresa a fost votată cu mare majoritate.

Spre lămurire. De un scurt timp *Prima reuniune de înzestrarea fetelor* societate pe acțiunī și direcția ei sunt obiectul atacurilor celor mai odióse și rĕsbunĕtóre într'un ḑiar de un creițar și în broșurī, carī bîjbăie de minciunī și întortocherī. Noi ținem sub dignitatea nóstră a rĕspunde la astfel de atacurī. Spre lămurirea membrilor constatam numai atât, că la prima reuniune de înzestrarea fetelor absolut nu s'a întêmplat nimica care ar da prilegiŭ la îngrijirī, și aceste machinațiunī sunt a se reduce numai la ațîțărī arangiate. Din mersul regulat al afacerilor vedem, că atât membrii interesațī, cât și publicul în genere scie sĕ-șī formeḑe o judecată corectă asupra astorfel de atacurī. Am înaintat deja proces de presă — singura armă de aprobare contra astorfel de calomniī. — *Direcțiunea primei reuniunī de înzestrare a fetelor.*

---

vară în guvernamentul M. și venea aprópe dilnic la ospitalierii Kuznețovī, încât se învĕțase cu dênșii ca și cu nisce rude, dér nu numai cu bĕtrânul și cu fata lui, ci și cu slugile de acolo. Tótă casa îi era dragă, terasa cea primitóre, cotiturile aleei, umbrele copacilor care se așterneau peste bucătărie și odaia de bal... Și acum avea sĕ tragă pórta după dênsul și astea tóte se vor preface într'o amintire și vor pierde pentru el pe vecī adevărata lor însemnare! Un an de-abea de-o trece, orī doi și tóte chipurile astea scumpe se vor ofili și vor rĕmâné în capul lui ca nisce născocirī, ca crâmpee dintr'un basm!...

In viéță nu e nimic mai de preț, decât ómenii! cugeta înduioșat Ogniev pe când străbătea aleea, în spre pórtă.

„Nimic nu-i de-opotrivă cu un om bun!“

In grădină era liniștit și cald. Din straturī se ridica un miros de reseda, de tutun înflorit și heliotrop. O pâclă strĕvezie, albă, luminată de lună umplea locul dintre crengile și trunchiurile copacilor. Se urnea încet, dér o puteai urmări cu ochii și aluneca ca stafiile peste alee.

O priveliște care a rĕmas vie multă vreme în mintea lui Ogniew. Sus, de-asupra grădinei sta luna, ér pe dedesuptul ei pânzele strĕvezii de céță sĕ porneau spre rĕsărit. Lumea întrégă părea alcătuită numai din umbre negre și din arătărī albe strălucitóre, care pribegeau. Și lui Ogniew care se bucura póte pentru întâiașī dată de priveliștea negurei, într'o nópte de August i-se păru că are dinaintea ochilor, nu firea adevĕrată ci o feerie a cărei rînduitorī neîndemânaticī, cu gândul ca sĕ lumineze grădina cu foc bengalic alb, s'au pitulat după stufișurī și de acolo rĕspândesc în aer odată cu lumina albă-albăstrie și un fum albicios.

Când Ogniew ajunse la portița grădinei, se ridică de lângă ulucele jóse o umbră care veni spre el.

„Wera Gavrilowna!“ strigă el îmbucurat. „Aicī te găsesc? și te-am căutat în tóte părțile ca sĕ-mī iau rĕmas bun de la d-ta. Rĕmâi cu bine, mĕ duc!“

„Așa de vreme! Is deabea 11 ceasurī“.

„Ba nu, e tocmai vreme. Mai am încă șése poște de întins și apoi trebue sĕ-mī strîng lucrurile. Mâine trebue sĕ mĕ scol des de diminéță“.

Inaintea lui Ogniew sta Wera, fiica lui Kuznețov, o fată de 21 de anī. Ea avea privirea galeșă, ca de obiceiŭ era gătită fără îngrijire, dér cu tóte astea era frumósă și atrăgĕtóre. Fete de-al de acelea, care vorbesc mult și tótă diua stau culcate citind tot ce le vine în mână, cărora li-se urăște tot-dauna séu sunt triste mereu,

Sirolin

Cei mai excelențī profesori și medicī îl **recomandă ca remediu** cu efect contra morburilor dĕ plumânī, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților **după influenză.** — Sirolinul promovéză apetitul și face sĕ crească greutatea corpului, depărtéză tusa și flegmă și face se înceteze asudarea de nópte. — Din causa mirosului și gustului sĕu plăcut este luat cu plăcere și de copiī. In farmaciī sĕ capĕtă în sticle de 4 cor. Sĕ fim atențī, ca fie-care sticlă sĕ fie provĕḑută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică **Basel** (Șvițera.)

Cuvênt de deschidere

rostit în sinodul protopopesc mixt ţinut la 1 Dec. n. 1904 în Clușiŭ,

de Dr. **Elie Dăianu**, protop. tractului Clușiŭ.

Prea Venerat Sinod!

Am încheiat sinodul nostru din primăvară cuprinşi de nădejdile cele mai frumóse, ce ni le-a deşteptat convocarea sinodului archidiecesan pe diua de 10 Maiŭ n. 1904 la Blaşiŭ. Mersul şi decursul acelui sinod au alimentat încă nădejdile clerului şi poporului nostru, prin faptul că sinodul după mai multe hotărîrĭ frumóse, ce le-a luat, nu s'a încheiat atuncĭ în Maiŭ, ci şi-a prorogat numai şedinţele sale, rĕmânênd ca după demersurile hotărîte a se face, sinodul sĕ fie redeschis la sfirşitul lui Septemvrie a. c.

Terminul acesta a trecut de mult şi am aşteptat di de di, sĕptĕmână de sĕptĕmână, că dór se va redeschide sinodul archidiecesan de nou. Étă de ce am întârdiat anume şi cu convocarea acestui sinod de tómnă, gândind că, décă cu redeschiderea sinodului archidiecesan s'ar impune clerului a se pronunţa asupra vre unei nouĕ cestiuni, în legătură cu redeschiderea sĕ nu trebuiască a vĕ mai osteni în douĕ rândurĭ la sinod protopopesc, aicĭ la Clușiŭ.

Vĕ salut din inimă, On. Fraţĭ preoţĭ şi iubiţĭ credincioşĭ, carĭ din tóte parochiile acestei eparchii protopopescĭ aţĭ alergat şi în timpul acesta iernatic al sfirşitului de tómnă, ca sĕ luaţĭ parte la sinodul tractual, ca împreună, cler şi popor, pĕtrunşĭ de aceaşĭ dragoste a bisericii nóstre, sĕ ne sfătuim asupra celor mai de lipsă treburĭ, carĭ ating starea aşedămintelor religióse şi morale ale bisericii nóstre române gr. cat. din acest tract, întocmai ca şi ale bisericii române gr. cat. întregĭ.

Daţi-mĭ voie, ca din acest prilej sĕ vĕ atrag atenţiunea la unele momente dintre cele mai însemnate, carĭ preocupă şi trebuie sĕ preocupe minţile şi inimile tuturor acelora, carĭ ţin cu tărie şi neclintită dragoste la biserica lor: înţeleg salarisarea clerului nostru şi sórtea şcólelor nóstre române gr. cat.

Cele din urmă douĕ columne ale edificiului nostru etnic, — biserica şi şcóla — se clatină, prea Venerat Sinod!

Şcóla, pentru-că cei ce au puterea cârmuitóre vréu sĕ ni-o abată de la menirea sa firéscă, şi sĕ o pună în serviciul unui curent străin şi duşmănos rolului ei în mijlocul poporului nostru.

Biserica, pentru-că în lipsa faptică a autonomiei sale, la care are drept, se tinde a deslipi şi preoţimea cea săracă de către sufletul poporului, prin faptul că pe urma unor ajutóre personale şi arbitrare puterea de stat umblă a lipsi pe preoţĭ de libertatea evangelică, neîncunjurat necesară la împlinirea chemării sale în societate şi în stat.

In faţa acestei îndoite primejdii, şi problema nóstră trebuie sĕ fie duplă. De o parte întărirea bisericei, prin înfiinţarea *autonomiei,* în care sĕ se dea şi elementului mirean teren şi rol potrivit şi asigurarea unui traiŭ independent şi a unui minim de esistenţă cinstită şi démnă pe séma acelora, carĭ trebuie sĕ ne fie şi în viitor, ca şi în trecut „lumina lumei şi sarea pĕmêntului“. De altă parte trebuie sĕ facem tot ce ne stă în putinţă pentru apĕrarea caracterului independent şi naţional al *şcólei confesionale,* care este fica bisericii şi tinda de pregătire a credincioşilor de mâne ai bisericii.

In faţa problemei celei dintâiŭ, întărirea bisericii, soluţia mi-se pare a se găsi în următórele direcţiuni:

1) Ar trebui se se facă în sfirşit tóte demersurile de lipsă, la forurile competente bisericescĭ şi lumescĭ, pentru a se întroduce de fapt, ceea ce ne este garantat şi făgăduit de drept: *organismul autonomiei independente* în biserica nóstră unită cu Roma.

2. „Ar trebui sĕ fie solicitată legislaţiunea ţĕrii şi guvernul, ca în temeiul mijlócelor, ce le are în legĭ positive, sĕ aplice principiile egalei îndreptăţirĭ şi la retribuţia din budgetul statului a preoţimei nóstre, firesce, pre lânga menţinerea intactă a caracterului independent şi românesc al bisericei nóstre“.

3. „Ar trebui, în fine, sĕ lucrăm cu tóte mijócele ce ne stau la disposiţie, ca sĕ atragem şi ataşăm mai solid la causa bisericii nóstre *elementul puternic al mirenilor culţĭ* şi sĕ câştigăm cu preţiosul sĕu ajutor concursul material al poporului, spre a face sĕ se realiseze mai curând *autonomia* şi sĕ vină în ajutor bisericei primejduite prin miseria clerului de o parte şi de alta prin primejduirea independenţei şi libertăţii clerului, subminate de ajutórele arbitrare, cu care este tractat.“

Recunóscem cu drag, că şi până acum venerabilii Capĭ ai bisericei nóstre şi sinódele eparchiale, au făcut după impregiurărĭ fórte mult întru apropierea acestor scopurĭ. Mult a contribuit în acéstă privinţă concursul elementului cult al mirenilor noştri întrunitĭ în conferinţe, cum a fost cea din Alba-Julia şi mai pe urmă cea de aicĭ din Clușiŭ (1897). Fiind însĕ problema acésta duplă, şi chemat fiind prin firea lucrului şi poporul credincios sĕ contribue faptic la resolvarea ei, credem că numai prin angajarea într'o *formă nouă* a mirenilor fruntaşĭ la acéstă lucrare, se póte ajunge la o resolvare norocósă şi armonică între cler şi popor, a problemei. Er forma acésta ar fi, póte cea mai corĕspundĕtóre, un *congres mixt al clerului şi poporului.*

Sinodul nostru tractual, înţelegênd necesităţile timpului, a adus încă în anul trecut hotărîrĭ concrete în privinţa acésta, şi a enunţat deja atuncĭ, când a cerut convocarea sinodului archidiecesan, şi *necesitatea unui congres mixt.* Preavenerata superioritate bisericéscă a luat spre cunoştinţă aceste hotărîrĭ şi enunciaţiunĭ ale sinodului, ér în presa bisericéscă ideea unui congres a fost discutată fórte mult. Ca resultat trebue se constatăm, că din valurile diaristice, ce a aruncat acéstă idee, cu tóte observările sceptice şi pesimistice ale unora, şi cu tóte intervertirile, străine de noi şi de spiritul genuin al bisericii nóstre, ale altora — din norocire fórte puţinĭ — idea congresului a eşit biruitóre şi astădĭ e aprobată aprópe de toţĭ, ba este cu insistenţă recomandată tocmai şi de aceia, carĭ mai an o combăteau, în rĕtăcirea lor, ca pe o idee „anarchică“.

Atingênd ast-fel, ca în sbor, cele mai ardĕtóre cestiunĭ ale bisericii, sĕ trecem, Preavenerat sinod, la problema a dóua, care ne preocupă pe toţĭ, mai ardent chiar decât cele atinse, înţeleg: *cestiunea şcolelor nóstre,* care a fost provocată şi pusă la ordinea dilei şi în viéţa nóstră bisericéscă, prin noul proiect de *reformă şcolară* a guvernului. Şi în acéstă cestiune, credem, că nicĭ o inimă românéscă nu póte bate alt-fel, decât inima fie-căruia dintre noi, şi nicĭ un glas nu póte sĕ rĕsune decât la fel cu glasul nostru al tuturora, adecă: pentru *apĕrarea şcólelor nóstre,* pe carĭ noul proiect tinde ale abate de la menirea lor firéscă şi a le supune în slujba unor curente cu totul strĕine şi de biserica nóstră şi de adevĕrata şcólă.

Ba suntem convinşĭ, şi trebue sĕ vină vremea, care sĕ ne adeveréscă, că glasul acesta al nostru, va sĕ afle rĕsunet la toţĭ ómenii, fără deosebire de limbă şi confesiune, carĭ mai ţin la drept, la dreptate şi creştinătate.

Nu mĕ voiŭ ocupa aci amĕnunţit cu cuprinsul acestui nou proiect, ce atârnă ca şi sabia lui Damocle, asupra şcólelor nóstre şi prin ele asupra capului nostru. Au făcut'o acésta alţii mai competenţĭ decât noi. Au făcut'o în deosebĭ Inalt Preasfinţiţii Metropoliţĭ ai bisericilor românescĭ, arătând *unisono* asupra tuturor disposiţiilor nedrepte şi primejdióse ce cuprind paragrafii acestui proiect. Şi au făcut'o în fine toţĭ Archiereii românĭ, arătând în fel şi formă nedumerirea ce a provocat noul plan în tótă ţéra. Destul sĕ constatăm pe scurt, că prin acest nou proiect i-se iau bisericii tóte drepturile ce a avut, şi i-se lasă în schimb numai sarcinele cele multe, şi încă înmulţite, de a susţiné, cu jertfe nespuse, nisce aşedămintе asupra cărora nu mai póte dispune, asupra cărora nu mai póte nicĭ influinţa şi carĭ în definitiv pot sĕ i devină de-a dreptul duşmănóse.

Situaţia acésta, ce i-se prepară bisericii nóstre, ca şi bisericii altor confesiunĭ din patrie, este de-adreptul absurdă, de aceea trebue sĕ o prevenim apĕrându ne aşedămintele şcolare şi drepturile ce le avem asupra lor.

In opera acésta de apĕrare avem, Preavenerat Sinod, ajutătórĭ fórte puternicĭ şi cinstiţĭ, avem însĕ şi *principiile cele mai escelente de drept.*

I. Întâiŭ şi întâiŭ insuşĭ dreptul divin asigură bisericei cel mai de frunte *drept* şi cea mai de frunte *datorinţă* cu privire la învĕţătură şi cu privire la şcóle, ca mijlóce ale învĕţăturiĭ. Dór bisericei i-s'a dat, prin Sfinţiĭ sĕi apostolĭ, porunca dumnedeéscă: Mergând în tótă lumea *învĕţaţĭ* tóte neamurile“. Acestei datorinţe sacre impuse bisericei de însuşĭ Isus Christos, Dumnedeu-Omul, îi corĕspunde în mod firesc şi un drept sacru asigurat de Dumnedeu sfântul, pe care ómenĭ orĭ cine ar fi ei, nu l pot fără sacrilegiŭ, nicĭ răpi, nicĭ micşora.

Acelaşĭ drept dumnedeesc, care impune bisericei datorinţa de a învĕţa, consacră tot-odată şi popórelor *dreptul lor firesc,* înnăscut, de a fi învăţate în *limba lor.* Căcĭ Dumnedeu, care a trimis pe apostolĭ sĕ propovĕduéscă tuturor popórelor, în tóte limbile, le-a şi dat lor, într'un mod minunat darul *limbilor,* ca sĕ pótă învĕţa pe fie-care popor în graiul sĕu. Coborîrea spiritului sfânt în chipul limbilor de foc asupra apostolilor, în Ierusalim va lumina prin veacurĭ nesfîrşite dreptul acesta sfânt şi inalienabil al popórelor, de a primi *cultura spiritului* în limba lor maternă, naţională. Şi orĭ cât se vor încerca uniĭ séu alţiĭ, de a întuneca cu puterea silnică, strălucirea acestui drept, încercarea va fi în deşert, pentru-că de-o-dată cu limbile de foc asupra apostolilor s'a coborît şi acest drept în conscienţa, în sufletul creştinătăţiĭ, ca o manifestaţiune a voinţei lui Dumnedeu. Drept aceea noi, carĭ mărturisim, că tótă puterea este de la Dumnedeu, nu putem sĕ ascundem nicĭ credinţa nóstră, că puterea, care ea singură se pune în conflict cu voinţa lui Dumnedeu, ea singură îşĭ întunecă tótă aureola, pentra-că scris este, că ni-se cade nouĕ a asculta mai mult de D-deu de cât de ómenĭ.

II. Alăturea cu noi glăsuesce şi *dreptul natural,* cousfinţit şi el de D-deu, ziditorul naturiĭ.

Fie-care popor, ca orĭ-ce fiinţă, are drept firesc la esistenţa şi desvoltarea sa. Er învĕţătura şi cultura nu este alta, de cât desvoltarea firéscă a fiinţei intelectuale. Insăşĭ pedagogia scienţifică, impune ca e problemă modernă educaţiunei — tot pe basa dreptului firei — desvoltarea calităţilor proprii înnăscute ale individului, de aceea pedagogia cere ca o condiţie previe a bunei educaţiunĭ, studiarea şi cunóscerea temeinică a caracterului individual şi genaral, de rassă a elevului. Principiul acesta natural, care sdrobesce în germine chimera unificărĭ rasselor, este aşa de general şi recunoscut în pedagogia modernă, în cât nu se pot sustrage de sub puterea lui nicĭ pedagogiĭ maghiarĭ, şi e destul sĕ ne provocăm în privinţa acésta la esemplul cel mai de aprópe, la fostul profesor al universităţiĭ din Clușiŭ, Dr. Felméri, care-l profeséză şi desfăşură fórte frumos în opul sĕu „Nevelés tudomány“.

(Va urma.)

---

se îmbrăca fără multă îngrijire. Pe acelea însĕ dintre densele pe care lea dăruit natura cu gustul şi simţul frumosului, le împodobesce ou un farmec deosebit acéstă uşóră neglijenţă în gătélă.

Ogniew nicĭ nu şi-o putea închipui altfel pe încântătórea Weroşca, decât cu o blusă desfăcută care făcea pe talie o mulţime de cute adâncĭ, dér care nu-i atingea partea inferióră a corpului; fără o şuviţă de pĕr pe frunte, care se desprindea din pieptĕnătura ei inaltă, fără o brobódă ţesută, roşie cu franjurĭ de lână pe marginĭ care sara atârna tristă în jos pe umerii ei ca o flamură de steg, când vremea-i potolită, ér diua zăcea mototolită în coridor lângă pălăriile bărbaţilor, séu pe o ladă în sufragerie, unde fără multă vorbă dormea pe dînsa bătrâna pisică din casă. Un aer de lene vióie, de gospodărie, de simplicitate învăluia brobóda asta şi cutele bluzei. Póte din pricină, că Wera îi plăcea atât de mult, scia Ogniew sĕ găséscă în fie-care nasture în fie-care îndoitură ceva cald, plăcut, neprihănit, ceva bun şi duios, lucru care de altmintrea nu se afla la femeile făţarnice care sunt recĭ şi fără simţul frumosului.

Weroşca era frumos crescută, avea un profil regulat şi un pĕr buclat, admirabil. Ogniew, care vĕduse puţine femei în viéţa lui, o găsea frumósă.

„Mĕ duc!“ dise el şi sĕ despărţi de dênsa la pórtă. „Sĕ nu pomenescĭ de rĕu de mine! Iţĭ mulţămesc pentru bunătatea d-tale!“

Intocmai cu aceiaşĭ voce cântătóre de seminarist, cu care îşĭ luase rĕmas bun de la bĕtrân, tot cu aceleaşĭ mişcărĭ de umerĭ şi din mânĭ, mulţămi el Werei pentru ospitalitatea, bunătatea şi drăgălăşenia ei.

„In tóte scrisorile ii scriam mamei de d-ta. De ar fi tótă lumea aşa de bună la inimă ca d-ta şi ca părintele d-tale! Ce mai traiŭ ar fi pe pĕmênt! Ca-n sĕptĕmâna albă. Cu toţii sunt pe aicĭ aşa de bunĭ! Şi poporul e atât de simplu, bun şi cu inima deschisă.“

„Incotro călătorescĭ acuma?“ întrebă Wera. „Acum mĕ duc la maica-mea, la Orel. Am sĕ stau vre-o douĕ sĕptĕmânĭ la dênsa şi apoi ér la Petersburg, la trébă“.

„Şi pe urmă?“

„Pe urmă? Tótă érna am sĕ lucrez, ér la primăvară mĕ duc din nou undeva la ţéră, ca se strîng material. Ei acum, rĕmas bun, noroc şi viéţă lungă!... Rĕmas bun pentru tot-déuna.“

Ogniew se aplecă şi sărută mâna Veruşcăi. Işĭ îndreptă apoi cu o mişcare mută mantaua pe umerĭ, puse la supţioră legătura cu cărţĭ, tăcu o clipă şi apoi dise:

„Ce pâclă se mai ridică!“

„Da... N'ai uitat nimic la noi?“

„Ce sĕ uit? Nu, după cât mi-se pare nimic...“

Câteva clipe Ogniew rĕmase tăcut, se întórse apoi stângacĭ spre pórtă şi se porni sĕ iasă din grădină.

„Stai, că te însoţesc până la pădure“, dise Wera şi păşi după dênsul spre pórtă afară.

Călcau pe drum acuma. Copacii nu mai stavileau privirea şi puteau vede cerul şi zarea. Firea întrégă părea înfăşurată într'un vĕl, prin care se străvedea limpede mândre ţea ei. Céţa acum sĕ îngrămădea mai désă şi mai albă fără orînduială, lângă stogurile de fên şi lângă bălării, acum aluneca ca norii peste drum, ghemuindu-se la pămênt şi par-că nevoindu-se sĕ nu prindă mult loc.

Prin céţă sĕ întrezărea drumul până la pădure şi de o parte şi de alta a lui, şanţurile întunecóse pline de stufişurĭ mărunte, care cresceau acolo şi care stânjeneau norii călĕtorĭ de céţă în calea lor.

„De ce-a venit cu mine? Trebue dór s'o conduc înapoi? gândi Ogniew.

Dér când căta la minunatul profil al Werei zîmbi prietinos şi dise:

„Cât de greu îţĭ vine sĕ plecĭ pe o vreme aşa de frumósă ca asta. Ce séră romantică, atât de frumósă şi atât de liniştită! Ştii una, Vera Gawrilowna? Sunt de douĕ-decĭ şi nouĕ de anĭ de dile pe lumea asta şi nu mi-a fost dat sĕ am şi eu odată romanul meu. N'am însemnat pe rĕboj nicĭ o aventură de dragoste! Intîlnirile, aleele cu suspinele şi sărutările le sciu din audite. Asta e ceva nefiresc! La oraş, când şedĭ

De la Reuniunea văduvelor.

Brașov, în 1 Decemvrie v.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele și-a ținut eri, în diua sfântului Andreiŭ, adunarea sa generală ordinară.

Reuniunea acésta își ține adunarea generală tot la acéstă ḑi, ḑiua numelui neuitatului archiereu Șaguna.

Adunarea a fost binișor cercetată; erau mai multe dame de cât altă dată.

Ședința a fost deschisă de venerabila presidentă dómna *Balașa Blebea*, nume înregistrat în catalogul binefăcĕtorilor — există o fundațiune la gimnasiu cu numele acesta, pentru studenții distinși în musică. —

In adunarea acésta s'a făcut darea de sémă despre activitatea comitetului și în fine s'a reconstituit comitetul pe un nou period de 3 ani.

Din raportul comitetului se constată, că Reuniunea nu numĕră atâtea membre, câte ar trebui conform cu importanța scopului ei — înființarea unui asil și ajutorarea văduvelor — și conform cu numĕrul femeilor din Brașov și Săcele, de la cari s'ar pute aștepta sĕ se grupeze împrejurul reuniunii. Și acum în șirul membrelor se găsesc tot damele din clasa cultă, puține de tot din fruntașele clasei poporului. Și aici ar trebui sĕ se adune tóte femeile fruntașe, din Brașov ca și din Săcele, mai ales, că taxa e numai 1 fl. Asupra acestei cestiuni se insistă pe larg în raport. Membre ordinare au fost 98, din Brașov 74 și din Săcele 24. Fondul constă din 21,055·38 coróne; s'a sporit în decursul anului cu 941·27 coróne. Ajutóre s'au împărțit la 54 văduve, = 570 coróne. Marele binefăcĕtor Nicolae de Șuștai a lăsat și acestei Reuniuni 200 cor., cu cari crescerea fondului face 1141·27 coróne.

După absolvarea raportului general, a cetit cassiera, d-na Virginia Vlaicu raportul cassei, în care se dau informații detailate despre mișcarea cassei și despre starea averii Reuniunii.

Alegerea a dat următorul resultat: Presidentă s'a aclamat d-na *Balașa Blebea*, ér membre în comitet au fost alese dómnele: Elena Sabadeanu, Otilia Bidu, Virginia Vlaicu, Elena Sfetea, Maria Lupan, Elena Voina, Elena Ciurcu, Maria Maximilian, Maria Ciortea și Maria Median.

Pentru revidarea socotelilor anului viitor și scontrarea cassei s'au ales dómnele: Maria Burduloiu, Elvira Navrea, Maria Precup și Victoria Frateș, și pentru verificarea procesului verbal dómnele: Elena Preșmerean și Elena D. Căpățină.

Adunarea

„Reuniunei Femeilor române din Brașovul-vechiŭ".

Brașov, 21 Nov. v. 1904.

„Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea și înfrumsețarea Sfintei biserici din Brașovul-vechiŭ", a ținut Dumineca, 21 Noemvrie st. v. a. c. a 3-a adunare generală ordinară în localul școlelor elementare române.

Adunarea a fost condusă de presidenta D-na Maria *Maximilian*, care a deschis adunarea prin o vorbire potrivită, salutând pe membrele întrunite în adunare. Au luat parte preste 30 de membre, mai mult ca jumĕtate din numĕrul total al membrelor Reuniunei.

Intrându-se în ordinea de ḑi a urmat mai întâiŭ cetirea raportului general al comitetului pe anul de gestiune 1903/904, cetit de către secretar, din care raport s'a putut vedé, că comitetul Reuniunei de la ultima adunare generală încóce a ținut 3 ședințe desvoltând o activitate laudabilă întru realisarea scopului atât de nobil al acestei Reuniuni. S'a cetit apoi raportul Dómnei cassiere Elena D. *Căpățînă* pe anul administrativ 1903/4, din care se constată, că fondul Reuniunei s'a sporit în anul acesta cu coróne: 159·1 prin colecte și taxe de la membre; ér capitalul este de *465·1 cor.* Alegându-se comisiunile pentru censurarea raportului comitetului prin dómnele: Sabina *Vargyasy* și Maria I. *Voicu* și a casierei prin dómnele: Marina *Balea* și Elena *Ghimbășan*, socotelile au fost revidate atât de câte-o comisiune de 2 membre din comitet, cât și de 2 membre din adunarea generală.

A urmat apoi raportul comisiunei censurătóre, care împărtășesce, că tóte registrele împreună cu rapórtele s'au censurat și aflat în cea mai perfectă ordine.

Dómna cassieră mai raporteză, că cu prilejul acestei adunări au mai binevoit a contribui din inimă nobilă la fondul Reuniunei următórele binefăcĕtóre, Dómnele: Elena *Săbădeanu* 4 cor., Elena P. *Pavel* 4 cor., Maria *Platoș* 2 cor., Iuliana *Lemenyi* 1 cor., C. *Megay* 1 cor., văd. A. *Mureșianu* 60 b., ér de membre nouĕ s'au mai înscris *9* cu taxa de 1 coróna.

După cetirea raportului general și a raportului cassierei, adunarea generală la propunerea comitetului ia următórele hotărâri: 1) Ca onorata adunare generală sĕ ia la cunoscință aprobătóre aceste rapórte; 2) Sĕ se voteze mulțămită protocolară binefăcĕtorilor și sprijinitorilor acestei Reuniuni; 3) Absolutoriu pentru gestiunea anului 1903/4 comitetului Reuniunei și mulțămită în special dómnei presidente Maria *Maximilian*, cassierei Elena D. *Căpățînă*, pentru zelul și consciențiositatea cu care au condus și conduc administrarea fondului reuniunei; secretarului pentru purtarea registrului ședințelor și al adunărei generale.

Terminându-se obiectele adunărei generale, presidenta mulțumesce dómnelor membre presente, cari au dovedit viu interes făcênd, ca prin participarea lor reuniunea a pășit cu acésta un paș înainte întru ajungerea scopului reuniunei și declară adunarea de închisă la órele 5 după amiadi.

Dumitru Jaliu,
secret. reun.

Din Țéra Oașului.

(Sfințirea bisericei din Tirșolț).

— Decemvrie 1904.

Am așteptat ca o pénă mai dibace sĕ descrie în prețuita nóstră *„Gazeta Transilvaniei"* sĕrbările festive ce au avut loc în comuna fruntașă Tîrșolț din „Țéra Oașului" în 8 Noemvrie a. c. din ocasia sfințirei bisericei celei nouĕ și a școlei conf. române unite, asemenea nou edificate. In lipsa acesteia, mĕ voiŭ strădui eu ca unul care am luat parte, a informa marele public român despre decursul acestor serbări, cari merită sĕ fie publicate.

Comuna Tîrșolț aparținĕtóre diecesei de Gherla e situată la pólele muntelui „Măgura" și e locuită de Români uniți și un mare numĕr de jidani imigrați din Galiția, un fel de „cazari" din cei mai primejdioși. Dorința fierbinte a Românilor de decenii întregi a fost, ca sĕ-și zidéscă o biserică corĕspundĕtóre numĕrului locuitorilor în locul celei vechi de lemn zidită de 200 ani. Trecut'au multe timpuri și bune și rele, dér biserica tot nu s'a zidit.

Cu patru ani înainte de acésta a fost dispus de paroch la Tîrșolț on. D. Eugen Dredean unul din cei mai bravi și activi preoți ai diecesei gherlane, care câștigând iubirea și încrederea poporenilor sĕi, luptând cu cuvêntul și cu fapta — ceea ce antecesorii sĕi n'au putut efectui într'un secol întreg, acest preot a efectuit în 4 ani, zidind o biserica nouă imposantă ca și care nu există în aceste ținuturi, cu 40.000 cor.; a zidit o școlă cu 4000 cor., a câștigat pentru biserica cea nouă un clopot în preț de 1400 cor. și o cruce înaintea bisericei în preț de 300 cor. Tóte acestea le-a făcut cu mare prudință păstorală, fără ca poporul credincios sĕ fi fost îngreunat, căci se scie că la venirea acestui preot în parochiă, lada bisericei suna de gólă, ér contribuțiuni neplătite și alte datorii avea cu sutele biserica.

Sfințirea bisericei, școlei, clopotului și a crucei s'a făcut în 8 Noemvrie a. c. l'a sĕrbătórea Sfântului Dumitru prin Reverendismul domn *Ioan Georgiu* canonic și vicar gen. episcopesc ca delegatul episcopului diecesan cu asistența a 16 preoți îmbrăcați în odăjdii și în presența unui imens public venit din tótă țéra Oașului și din comitatele vecine: Ugocia și Maramurĕș, cam 5—6 mii ómeni.

O atare festivitate încă nu s'a mai vĕḑut în aceste ținuturi. Predica festivă ținută de delegatul episcopesc a răpit inimile tuturora și multe lacrimi se vedeau pe fețele ascultătorilor.

Sfîrșindu-se sfințirea bisericei și liturghia solemnă, a urmat sfințirea școlei, clopotului și a crucei, când Rev. domn delegat episcopesc din nou a vorbit mulțimei de popor sub cerul liber despre însemnătatea cea mare și chemarea școlei în vieța poporului.

După împlinirea celor bisericesci, la 1-a óră p. m. a avut loc banchetul în școla cea nouă dat de comitetul bisericesc, la care au luat parte 100 persóne, representat fiind clerul, corpul învĕțătoresc și tótă inteligența din acest ținut.

La 6 óre séra a urmat petrecerea cu dans, care în cea mai bună disposiție și însuflețire a durat până în zori de ḑi, și de la care cu cele mai dulci și plăcute suveniri ne-am depărtat cu toții la ale nóstre.

Fericit ești părinte Dredean, că ai putut produce așa lucruri frumóse în timpul păstorirei tale de 4 ani!

Unul din cei de față.

Reuniunea

învĕțătorilor români uniți din Archidiecesă.

De lângă Mureș, Oct. 1904.

XVII.

Cetind în numĕrul 47 de Dumineca corespondența „Târnăveanului" despre „O adunare învățătorésca" din despărțĕmântul Mediaș-Ibașfalău, nu pot întrelăsa, ca în interesul causei și a prosperărei Reuniunei nóstre sĕ nu fac reflecsiunile mele, rugând și pe alți colegi binevoitori ai reuniunei, ca sĕ mĕ ajutoreze în astă privință, ca așa reuniunea nóstră sĕ scape de un pericol amenințător prosperărei sale.

In corespondența asta între altele se dice, că la încasări s'a constatat o nepăsare generală, ér acésta se baséză pe faptul regretabil, că vechiul cassar, învĕțătorul din Moardăș Corneliu Banciu, de mai mulți ani nu s'a presentat, ér sórtea contribuirilor vechi nu se póte cunósce. Cei presenți au declarat încă, că până când neorânduelile de felul acesteia nu se reduc la adevĕrata lor valóre, din sînul reuniunei nu vor mai contribui cu nici un ban.

Mĕ surprinde acéstă logică ciudată! Adecă în loc sĕ'l urmărésca cu tótă vigórea pe casierul culpabil și neregulat și în cas de lipsă sĕ'l destitue din postul sĕu de încredere, sĕ se facă și ceilalți membrii culpabili prin aceea, ca sĕ nu îndeplinéscă obligămêntul, împreunat cu oficiul învĕțătoresc din arhidiecesă, după care toți învĕțătorii sunt datori a plăti taxele statutare?

După raportul general al comitetului central pe anul 1903/4 (pag. 314/904 Nr. 19 al „Foiei Scol.") despărțĕmêntul Mediaș-Ibașfalău are 24 membri ordinari. Conform prescriselor §-lui 10 al statutelor fie care membru ordinar este obigat a plăti cu ocasiunea adunărei despărțĕmintelor câte 4 cor. la an, deci décă despărțĕmêntul numĕră 24 membri ordinari, reuniunea, pentru culpabilitatea unui cassar al despărțĕmêntului, pierde 96 coróne pe an. O sumă considerabilă la o reuniune, ca a nóstră, care trebuie cu tot adinsul sĕ stărue, ca prin regulata observare a statutelor, reuniunea sĕ prospereze nu numai în cele spirituale, ci și în cele materiale.

Pentru evitarea aducerei unui atare conclus dăunător intereselor reuniunei, pre-

---

stingher în odăița ta mobilată, nu prindi de veste de metéhna asta. Colea însĕ la aer prospĕt o simți de-abinele. Ți-se pare că ești dat uitărei, te simți jignit!"

Și din ce pricină ești d-ta așa?

„Nici eu nu știu. De bună sémă findcă tótă vieța mea n'am avut răgaz pentru asta. Póte și pentru-că n'am cunoscut nici odată femei care... Și apoi am puțini cunoscuți și nu mĕ duc nicăeri.

Cei doi tineri merseră vr'o trei sute de pași în tăcere. Ogniew se uita la capul neacoperit al Verei, la broboda ei roșă și tóte acele frumóse ḑile de primăvară și de vară vietuite aici îi reînviară în suflet: vremea acea, când departe de odăița lui cenușie din Petersburg s'a bucurat de prietenia unor ómeni buni, de mândrețele firei, de munca sa dragă.

Nici nu prindea de veste cum se schimbau zorile cu amurgul și cum rênd pe rênd prevestind sfîrșitul verei, amuțiră mai întâi privighitorile, pe urmă cucul și ceva mai încolo prepelițele. Vremea trecea pe nesimțite, trăia bine și ușor... și începu sĕ povestéscă cu glas tare despre timpul cela când el stângaci și nedeprins cu ómenii venise fără multă tragere de inimă pe la sfîrșitul lui April, aici în guvernamêntul M., unde se aștepta sĕ găséscă isolare și nepăsare pentru statistică, o sciință de rangul întâi după dênsul. (Va urma.)

Șarpele alb.*)

De mult, fórte de mult, trăia un rege a cărui înțelepciune era cunoscută în lumea întrégă. Nimic nu-i rĕmânea ascuns par-că vestea ori-cărei întîmplări, fie cât de tainică, i-se aducea prin aerul vĕsduhului. Dar și el avea un obiceiŭ ciudat. La fie-care prânḑ după-ce totul se lua de pe masă și când nimeni nu mai era de față, o slugă credinciósă trebuia sĕ-i aducă un castron. Castronul era acoperit, și sluga nu scia ce e înăuntru și nici altcineva nu putea sĕ o scie, căci regele nu lua capacul de pe castron și nu mânca din el până nu era singur, singurel.

Asta merse așa un timp îndelungat, până într'o ḑi când sluga luase castronul de pe masă și îl cuprinse curiositatea până într'atâta, încât nu mai putŭ sĕ se împotrivéscă ei și de acea duse castronul în odaia sa. Inchise binișor ușa, ridică capacul și găsi în castron un șarpe alb. Cum îl vĕḑu, îi veni pofta sĕ mănânce și el, tăia dér o bucățică și o duse la gură. Dér deabea acéstă bucățică atinsese limba lui, când étă că aude pe la feréstră o șoptire ciudată de nisce glasuri supțirele. El se apropiă, ascultă și pricepŭ, că erau vrăbiile, cari vorbeau între ele, și-și povesteau ce vĕḑuseră în pădure și pe câmpii. Veḑi minune, mâncând din șarpe omul căpătase darul de a înțelege limba animalelor!

Se întîmplă ca tocmai în aceeași ḑi sĕ piardă regina inelul ei cel mai frumos, toți bănuiau, că sluga din casă l'ar fi furat, fiind-că numai el avea intrarea prin tóte odăile. El fŭ chemat înaintea regelui, care cu vorbe îngrozitóre îl amenință, că décă nu va descoperi până a doua ḑi pe hoț, îl vor lua drept hoț și-l vor omorî. Sĕrmanul om se jura, că nu scia nimica, că el este nevinovat, dér tot nu i-se dete credĕmênt. In acest mare chin și neliniște servitorul se duse în curte și se tot gândea cum sĕ scape din acéstă mare nevoie. Rațele ședeau tocmai unele lângă altele pe lângă o apă curgĕtóre și se odihneau, își curățeau și netedeau penele cu ciocurile și vorbeau intim între ele. Servitorul se apropie intim de ele și le ascultă cu băgare de sémă. Ele își povesteau cum de diminéță s'a făcut mare tărăboiŭ prin curte și ce mâncare bună au găsit! De odată una din ele cam supĕrată ḑise: „mie-mi stă ceva greu în stomac, din grabă am înghițit un inel, ce căduse în dreptul ferestrei reginei". Servitorul o prinse numai decât, o duse în bucătărie și ḑise bucătarului: „Ia taie acéstă rață grasă." — „Da, rĕspunse bucătarul, — cântărind-o în mână, — asta de mult aștepta cuțitul și va da o friptură bună", și numai decât îi taie capul. Deșertându-se măruntaiele se găsi inelul reginei în stomacul rației. Acum îi era servitorului lesne sĕ probeze nevinovăția lui în fața regelu

*) Din basmele fraților Grimm.

ședintele adunărei era dator a nu'l admite la vot, ér în cas de lipsă a suspenda din oficiu adunarea și prin asta a împedeca păgubirea intereselor materiale ale reuniunei. Despărțĕmêntul din cestiune are în sînul sĕu mulțĭ membrii zeloșĭ, diligențĭ și culțĭ; cum au putut aceștia a lăsa, ca sĕ se aducă un atare conclus dăunător? Ba póte au și conlucrat la aducerea aceluia? Mĭ-ar plăcé fórte mult, sé se afle careva din membrii dișĭ, care sĕ deslușéscă starea lucrului, ér și păn' atuncĭ este dator președintele despărțĕmêntului, ca pentru repararea bunului renume al despărțĕmêntului, sĕ raporteze în detail biroului central și sĕ céră intervenirea protopopului concernent, ca cassarul din cestiune sĕ fie constrîns la presentarea socotelelor și ca de la membrii ordinarĭ sĕ se scótă taxele și pe cale administrativă, décă cu ocasiunea adunărei despărțĕmêntului s'a întrelăsat plătirea regulată a taxelor.

Este în interesul reuniunei, ca sĕ stăruim cu toții, amicii și binevoitorii, ca un atare conclus dăunător sĕ fie din partea opiniunei publice cassat și nimicit, căcĭ la din contră avem sĕ ne temem, că și alte despărțĕminte vor imita pe cel din Mediaș-Ibașfalău.

Mureșianul.

Șcóla de meseriașĭ din Sibiiu și stipendiarea învĕțăceilor.

D-le Redactor! Venindu-mĭ din întêmplare la mână rapórtele școlelor de industrie și comerciu orășenescĭ din Sibiiu, după-ce acele cuprind multe interesante și instructive date, cu permisiunea D-Vóstrĕ voiŭ publica din ele vre-o câte-va, care vor interesa publicul nostru cetitor în mĕsură mai mare.

Șcóla industrială se împarte în trei despărțĕminte, anume: școla pregătitóre cu o clasă, școla industrială cu trei clase, și școla industrială de construcție ér cu trei clase; cea din urmă au frecventat'o învĕțăceiĭ de lăcătarĭ de construcție, sculptorĭ, funarĭ, căldărarĭ, lustruitorĭ, lăcătariĭ de mașine, zidarĭ, mechanicĭ, lăcătarĭ, tinichigiĭ, cioplitorĭ de pétră, măsarĭ, fauriĭ de utensiliĭ, bărdașiĭ și văpsitoriĭ de odăi.

Planul de învĕțămênt este cel stabilit de organele superióre competente. Religiunea se predă din partea confesiunei respective. Șcóla posede colecțiunĭ de recuisite școlare, cât și bibliotecĭ pentru eleviĭ frecuentătorĭ. Prelegerile se țin regulat în decursul întregului an școlar. Didactrul în școla de industrie s'a fixat pe un an întreg în suma minimală de 4 cor. Eleviĭ frecuentătorĭ ai școlei industriale s'au grupat după confesiunĭ în următorul mod: 275 adecă 58·64% ev. aug.; 27 adecă 5·75% ev. ref.; 67 adecă 14·28% r. cat.; 20 adecă 4·26% gr. cat.; 79 adecă 16·84% gr. or.; 1 adecă 0·23% israelit. După naționalitate 337 adecă 71·86% Germanĭ; 33 adecă 7·04% Maghiarĭ și 99 adecă 21·1% Românĭ. Din 469 elevĭ 219, adecă 46·69% sunt născuțĭ în Sibiiu, ér 250 adecă 53·31% strĕinĭ.

Cei 469 elevĭ aparțin la următórele branșe de meseriă: armurarĭ, perierĭ, coperitorĭ de case, strungarĭ, brutarĭ, măcelarĭ, lăcătarĭ de construcție, sculptorĭ, compactorĭ, pânzarĭ, afumătorĭ de carne, friserĭ, pelarĭ, hornarĭ, cojocarĭ, grădinarĭ, căldărarĭ, lustruitorĭ, turtarĭ, luminărarĭ, lăcătarĭ de mașine, zidarĭ, mechanicĭ, opticĭ, fotografĭ, curelarĭ, șelarĭ, lăcătarĭ, faurĭ, croitorĭ, tipografĭ, păpucarĭ, tinichigiĭ, cioplitorĭ de pétră, tapețarĭ, măsarĭ, orologierĭ, rotarĭ, franzelarĭ, faurĭ de instrumente, dulgherĭ, zugravĭ de odăi și cofetarĭ.

Un optimist, care nu cunósce împrejurările, cetind atâtea specii de meserie, se va bucura, cugetând în sine, că printre cei 99 învĕțăcei românĭ, frecuentătoriĭ acestor școle germane orășenescĭ, vor fi repesentate tóte speciile dise de meseriĭ. Cine cugetă astfel, trăesce în ilusiunĭ, căcĭ tinerii noștri, afară de ciobotărie, păpucărie, cojocărie și în timpul din urmă morărie, afară de puține escepțiunĭ nu se aplică mai de loc la altă meserie; — ceea-ce este de tot rĕu și de regretat, — căcĭ, décă voim noi sĕ creăm o clasă de mijloc sănĕtósă și sĕ înmulțim cu timpul numĕrul meseriașilor noștri dela orașe, trebue sĕ aplicăm pe tinerii noștri la tóte meseriile enumerate mai sus, fiind-că la din contră vom fi unilateralĭ, ca la alegerea carierelor de către inteligența nóstră.

Precum am înțeles dela un amic din Sibiiu, școla maghiară industrială susținută din partea statului o frecuentéză însĕ mai mulțĭ învĕțăcei românĭ, ca pe cea orășenéscă, prin urmare numĕrul învĕțăceilor românĭ în Sibiiu, îl putem fixa în cifra totală de 250.

După cum cetim, mulțĭ din acești învĕțăcei sunt provĕduțĭ cu stipendiĭ din fundațiunile „Demetriu Andronic“, „Ioan Vancea“ și altele, — ba alțiĭ primesc ajutóre dela reuniunea sodalilor românĭ, carĭ ajutóre se adună deosebit prin zelul și bunăvoința președintelui reuniunei sodalilor — neobositul d-n Victor Tordoșan.

Avem noi, mulțămită Domnului, și în alte locurĭ ale Ardealului bărbațĭ meritațĭ, carĭ se interesézā de sporirea numĕrului învĕțăceilor și de cultura lor; cum sunt bunăóră bărbațiĭ grupațĭ în jurul Asóciațiunei meseriașilor din Brașov, advocatul Dr. Pătăcean în Turda, profesorul Precup în Blașiŭ și mulțĭ alțiĭ în alte localitățĭ. Dér nicĭ unul, pe lângă tot zelul sĕu, nu póte sĕ-șĭ ajungă scopul până când învĕțăceiĭ nu vor fi ajutorațĭ din fundațiunile nóstre în acea mĕsură, ca sĕ pótă subsista fără lipsurĭ.

Când scrie cineva despre meseriașiĭ românĭ, tot-déuna îșĭ aduce aminte de preoțĭ și învĕțătorĭ, carĭ au datorința de-a îndemna poporul a-șĭ da copiiĭ la meseriĭ. Nu este destul când numai îndemnĭ pe cineva a îmbrățișa o carieră, ci avem datorința tot-odată a-i oferi și mijlócele necesare la susținerea lor. Mijlócele acestea le vom avea numai atuncĭ, când administratoriĭ fundațiunilor vor conferì stipendiĭ în sume așa de marĭ, carĭ sĕ corĕspundă cu cerințele unui tinĕr aplicat la meseriĭ. Cei carĭ se ocupă și s'au ocupat cu aședarea tinerilor la meseriĭ, vor sci mai bine, că adĭ la cele mai multe speciĭ de măestriĭ nu ofer, afară de învĕțătura practică, nicĭ un alt beneficiu. Astfel cei mai mulțĭ tinerĭ neavênd mijlócele necesare, sunt silițĭ a îmbrățișa atarĭ meseriĭ, unde pe lângă învĕțătura practică, mai capĕtă și vipt și cuartir. Așa nu vom ajunge nicĭodată a fi representațĭ la cele mai alese branșe, la carĭ sĕ cere și o pregătire școlară mai înaltă. Pe când décă se conferesc stipendiĭ mai marĭ tinerilor meseriașĭ și comercianțĭ, atuncĭ administratoriĭ fondurilor pot pune condițiunea, ca competențiĭ sĕ fie absolvențĭ d. e. de 4 clase gimn. orĭ reale. Atuncĭ vom ajunge și aceea, că meseriașiĭ noștri fiind mai inteligențĭ vor puté emula și în celea sociale cu colegiĭ lor de alt neam.

Administratoriĭ fondurilor vor obiecționa póte, că astfel de ajutóre nu se vor puté acorda din fundațiunile esistente, avênd acelea menirea de a ajutora studențĭ la școle mediĭ și universitățĭ. E adevĕrat, că fórte mulțĭ din bărbațiĭ noștri ilustri nu amintesc în literele fundaționale despre meseriașĭ. După cât sciu eu: numai Demetriu Andronic, metropolitul Ioan Vancea, prepositul Constantin Papfalvi și Stroescu în Brașov au stipulat în literile lor fundaționale ajutorarea învĕțăceilor de meseriĭ. Dér nicĭ de cadețĭ, afară de A. Filip din Abrud, nu șĭ-a adus nimenĭ aminte dintre fundatoriĭ noștri, și pe lângă tóte acestea, fie dis spre lauda administratorilor fundaționalĭ, se conferă cadeților din partea consistorului din Blașiŭ din fundațiunea Șuluț și din alte fundațiunĭ, de mai mulțĭ decĭ de anĭ încóce, stipendiĭ, ér representanța fundațiunei Gojdu a normat 12 stipendiĭ pentru cadețĭ, deși Gojdu în testamentul sĕu nu amintesce nimica de cadețĭ. Este fórte bine, că administratoriĭ fundațiunilor esplicând literile fundaționale în sensul scopului intenționat de fundatorĭ, promovézā sporirea numĕrului ofițerilor românĭ. Tot așa de bine ar fi pentru înaintarea nóstră culturală, când s'ar abstrage dela dispozițiile fundaționale deja învechite și când e vorba de ajutorarea învĕțăceilor de meseriĭ și comerciŭ s'ar conferi și învĕțăceilor stipendiĭ, carĭ adĭ se conferă studenților dela gimnasiĭ și universitățĭ. Inteligență cam avem, mulțămită ajutórelor fundaționale. Clasa de mijloc ne lipsesce. Acum crescerea acestei clase ar fi timpul sĕ-o promoveze fundațiunile, ce odinióră au ajutat crescerea inteligenței nóstre.

Décă am face așa și părințiĭ de poziție mai bună, funcționarĭ publicĭ, preoțĭ ș. a. încă șĭ-ar da mai bucuros copiiĭ lor la meseriĭ și comerciŭ.

G.

Teatru în Lăscud.

In diua de 6 Noemvrie a. c. tinerimea română din Lăscud, comitatul Têrnavei micĭ, a dat o representație teatrală, prima representație de acest soiŭ în comuna acésta. După representație d-l Emil *Frâncu*, absolvent în teologie, a adresat publicului un discurs, care trimițîndu-ni-se, publicăm din el un estras drept încurajare.

După biserică și școlă — dice d-l Frâncu — teatrul este instituțiunea cea mai însemnată. Teatrul este instituțiunea, care ne arată în mod personificat eroii naționalĭ, ne representă pe acei bărbațĭ, carĭ s'au luptat păn' la vărsare de sânge pentru câștigarea drepturilor și a libertății poporului din care au eșit. In el se laudă cu efect moravurile și obiceiurile celea bune, virtuțile, solidaritatea, caracterele marĭ precum și tot aceea ce este nobil, bun și frumos. Tot în teatru se combat érășĭ cu efect sbiciuindu-se ura, invidia, pisma, beția, degenerarea, tradarea, precum și tot felul de viții și de alte rele ce se încuibă în omenime. Cu nimica nu se póte câștiga în mod așa de însuflețitor mândria națională, ca prin teatru. Acésta apoi e și causa de regimele tuturor statelor jertfesc milióne pentru teatru.

Din tóte acesta urmézā, că fie care popor cu aptitudinĭ spre cultură simte trebuința teatrului. Cum că și poporul nostru a simțit-o asta, de sine se înțelege. Urme de teatru la poporul român se află încă în sec. al 18-lea. In sec. al 19-lea s'au organisat mai multe societățĭ de diletanțĭ în diverse centre românescĭ precum: Brașov, Sibiiu, Năsăud, Lugoș etc. O deosebită atențiune merită însĕ amintirea societății teatrale din România: Milo, Pascali, Tardini, Petculescu, Ionescu, carĭ au venit cu trupele lor teatrale prin jumĕtatea a doua a sec. al 19-lea și au fost primite de poporul nostru cu un entusiasm ca din poveste, cu un entusiasm ce nu se póte descrie.

Se póte decĭ dice cu drept cuvînt, că décă George Lazar a trecut Carpații arătând celor din România-Liberă, că pot învĕța carte și în limba românéscă, așa Matei Milo și Pascali au adus școla Thaliei teatrale române la noi în Transilvania și Ungaria arătând, respective dând impuls societăților de diletanțĭ de pe aicĭ nu numai la desvoltarea simțămêntului național, ci chiar la înființarea „societății nóstre pentru crearea unui fond de teatru român“, căcĭ la câțĭ-va anĭ după venirea lui Milo și Pascali de fapt s'a și înființat numita societate, care an de an a făcut progrese îmbucurătóre creându-șĭ și un fond însemnat.

Din statistica comitetului central al acestei societățĭ reiese, că mișcarea teatrală la noi Românii se află în o stare de desvoltare continuă un stadiu de desvoltare îmbucurătóre, căcĭ representațiunile teatrale ce se dau cresc fórte an de an, lățindusĕ până în celea mai depărtate locurĭ și în cele mai puțin însemnate comune.

Cum că poporul din acéstă comună iubesce piesele teatrale ne-a dovedit'o cu nă-

---

și regele voind sĕ-șĭ repare greșala, dete voie servitorului sĕ céră ce doresce, fie chiar slujba cea mai înaltă la curte. Servitorul refusà totul, cerù numai un cal și banĭ de drum, căcĭ dicea el, că ar avea mare plăcere sĕ cunóscă lumea și doresce sĕ se plimbe câtăva vreme. Așa dér el plecà de la rege și se duse în lume. Intr'o di ajunse la un heleșteu și vĕdù trei peștĭ, carĭ se încurcaseră printre trestii și se chinuiau sĕ ajungă érășĭ în apă. Cum el înțelegea limba animalelor, audea vaietele lor că se vor prăpădi. Fiind milos se dete jos de pe cal și aruncà pescii în apă. Ei nu mai puteau de bucurie și strigară către mântuitorul lor: „O vom ține minte și-țĭ vom răsplăti“. Omul nostru mai merse cât mai merse, când audi o voce în nisip. El luà séma și audi cum regele furnicilor se plângea: „Ah de ce ómenii nu ne crută cu animalele lor grosolane. Etă acel cal nătâng mĭ-a omorît fără milă ómenii mei cu copitele lui greóie“. Omul apucă pe altă potecă și regele furnicilor îi strigà: „O vom ține minte și-țĭ vom rĕsplăti“. Ajunse acum într'o pădure și acolo vĕdù o părechе de corbĭ, aruncând puii din cuib: „Plecațĭ de aicĭ ștrengarilor, strigau ei, nu vĕ mai putem sătura, sunteți destul de marĭ, hrăniți-vĕ singurĭ“. Sĕrmanii pui erau pe jos și se sbăteau cu aripiórele și încercau sĕ sbóre și țipau: „Vai de noi, copii neputincioșĭ, sĕ ne hrănim noi singurĭ, când nicĭ nu putem sĕ sburăm! N'avem decât sĕ murim de fóme! Bunul tînăr sĕ dete jos de pe cal îșĭ omorî calul cu sabia și îl lăsà sĕ fie hrana puilor de corbĭ. Puii se apropiară, se săturară și strigară: „O vom ține minte și-țĭ vom rĕsplăti“. Acum tînĕrul trebuia sĕ mérgă înainte pe jos și după-ce străbătuse căi multe, ajunse într'un oraș mare. In acest oraș era mare larmă și îmbulzélă și mai mare pe stradă și un om călare făcea cunoscut tuturor, că fiica regelui caută un soț, dar cine voesce s'o dobândéscă trebue sĕ esecute mai întâiŭ o muncă grea, grea de tot, și décă nu va isbuti s'o facă, îșĭ va pierde viéța! Mulțĭ se încercaseră deja, dér nereușind îșĭ pierduseră viéța. Tînĕrul nostru când vĕdù pe fiica regelui în tótă frumsețea ei, uità orĭ-ce primejdie, merse la rege și i-se înfățișà ca pețitor. Fù dus la marginea mărei și în fața lui fù aruncat un inel de aur în mare și i-se dete poruncă sĕ scótă acest inel din fundul mărei, tot odată fù amenințat că décă se va ivi deasupra apei fără inel, îl vor cufunda din nou în mare și el va trebui sĕ piéră acolo. Stând el așa la mal nehotărît ce sĕ facă, vede de-odată apropiindu-se trei pescĭ și erau tocmai aceia cărora le scăpase viéța.

Pescele din mijloc ținea în gură o scoică pe care o aducea la mal la piciórele junelui și când el ridicà scoica și o deschise, găsi inelul de aur în ea. Fórte vesel îl duse regelui, așteptând sĕ i-sĕ dea rĕsplata făgăduită. Dér când fiica regelui, care era fórte mândră, aflà că tînĕrul nu e din sânge nobil, îi cerù sĕ-i mai facă și o a doua ispravă. Chiar ea se scoborî în grădină și risipi prin érbă zece sacĭ de meiŭ și-i dise: „Până mâne diminéță înainte de rĕsăritul sórelui, trebue sĕ adunĭ meiul și sĕ nu lipséscă nicĭ un grăunte“. In zadar junele se tot gândea cum sĕ mai facă și acésta și ședea trist în grădină și aștepta sĕ fie dus la mórte, când se va crăpa de diuă. Când cele dintâi raze ale sórelui străbăteau prin grădină, el vĕdù cei dece sacĭ plinĭ, pușĭ unul lângă altul și nu lipsi nicĭ un grăunte de meiŭ. Regele furnicilor venise peste nópte cu mii și mii de furnicĭ și animalele recunoscătóre adunaseră în sacĭ tot meiul. De dimînéță fiica regelui se scoborî în grădină și se mirà când vĕdù, că tînĕrul făcuse ce ea ceruse. Dér ea tot nu putù sĕ-șĭ stăpânéscă mândria inimei și dise: „Deși ai făcut cele douĕ lucrurĭ ce eu ți-am cerut, tot nu vei fi soțul meu până nu-mĭ vei aduce un mĕr din pomul vieței“. Nicĭ odată bietul tînĕr n'ar fi putut sĕ găséscă pomul vieței, décă puii de corb, carĭ voiau sĕ fie și ei recunoscătorĭ, nu i-ar fi venit într'ajutor. Ei crescuseră marĭ și mergeau după mântuitorul lor și când audiră ce cere fiica regelui, sburară numai decât la pomul vieței și unul dintre ei aduse în cioc mĕrul și îl lăsà sĕ cadă în mâna tînĕrului, care îl presentà frumósei fecióre, și acum ultima condițiune fiind împlinită și ne mai avênd nicĭ un alt cuvênt de împotrivire, ea deveni soția tînĕrului și când bĕtrânul rege muri, el fù încoronat ca rege și trăiră amândoi fericițĭ și ajunseră la adêncĭ bătrânețe.

(„A. T.“) *Toma Dicescu.*

sainţa ce şi-a dat'o ca sě obţină succesul dorit, care năsuinţă — considerând că se află numai la începutul îmbrăţoşării artei dramatice — nicĭ nu le-a fost zădarnică. Ne-au causat nouě óspeţilor câte-va óre plăcute, în urma cărora eu ca óspe, în numele óspeţilor, le doresc isbândă deplină în întreprinderea nobilă ce au iniţiat.

Asemenea aduc cuvinte de laudă bravilor tinerĭ Emil Almăşan, comerciant, şi Valeriu Platon, învěţător, cărora le revine partea leului din succesul obţinut: celui de întâiŭ pentru procurarea celor necesarĭ şi pentru aranjarea lucrurilor, celui de al doilea pentru instruarea diletanţilor aleşĭ din sucrescenţa tineră a acestei comune. Onóre lor!

Cunóscerea pământului şi gunoirea luĭ.

— Urmare. —

Inainte de tóte voiŭ *specifica tóte soiurile* de gunoiŭ, apoi voiŭ vorbi despre *îngrijirea* gunoiului şi mai pe urmă despre *folosirea* luĭ.

Gunoiŭ avem de mai multe feluri şi anume:

1. *Gunoiŭ de vite cornute*, acesta este cel mai bun şi mai ţiitor, căcĭ corěspunde mai la tóte plantele şi la tóte soiurile de pământ, find-că stimpără pământul věros şi îl leagă pe cel năsipos, ér pe cel lutos îl face roditor. De sine înţeles, că atârnă şi de la calitatea luĭ, de óre ce gunoiul de la vite rěu ţinute şi slabe e cu mult maĭ fără de putere, faţă de cel de la vitele bine ţinute şi grase.

Despre păstrarea în bună putere a acestui soiŭ de gunoiŭ, voiŭ vorbi mai târdiu la grópa de gunoiŭ.

2. *Gunoiul de óie* e unul dintre cele ce încăldesce mai repede şi mai tare, de aceea şi mai puţin durabil (ţiitor), căcĭ abia ţine 1—2 anĭ. Se potrivesce bine pentru locurile recĭ, însě nu e consult (bine) ca în anul prim după gunoire sě se samene plante spicóse, căcĭ picând la pămênt în urma grăsimei locului, se pălesc şi ostenéla economului e numai în zadar! Mai bine e sě se samene în anul prim cucuruz.

Acest gunoiŭ se póte face productiv astfel: In ocolul séu grijdul unde iernăm oile, e bine ca sě lăsăm ogrinjĭ pe sub oĭ, ca astfel din gunoiul şi urina întrată în paiele ogrinjilor sě se formeze un strat, pe care apoi din când în când sě-l presărăm cu pămênt în grosime de 2 degete. Urina, gunoiul şi ogrinjii nu numai că vor forma gunoiŭ mult, ci şi bun şi călduros. Vara se póte face aşa numita gunoire prin târlire, care este recunoscută ca cea mai bună. Nu e bine ca o târlă se steie în un loc mai mult ca 3—5 dile, de óre ce îngrăşind pământul în un loc prea tare şi în alt loc numai puţin, atuncĭ nu ne vom puté folosi pământul cu succes păzind o parte a pământuluĭ prea tare şi alta întârdiind.

3. *Gunoiul de cal* este unul dintre cele mai sěrace în apă, mai călduros şi mai puţin durabil find-că după-ce se uscă, se pulverisézǎ şi se pierde. La gunoire e recomandabil pentru locurile argilóse, lutóse, recĭ şi greóie. Mai cu efect şi mai productiv e décă îl mestecăm în grópa de gunoiŭ, cu gunoiul vitelor cornute.

Balegiledecal sunt cele mai bune pentru facerea de rěsadniţe (melegariŭ), find-că grăbesce crescerea şi desvoltarea plantelor.

4. *Gunoiul de porcĭ* este unul dintre gunóiele cele mai apătóse şi mai recĭ, prin urmare şi mai rěu, de aceea e mai bine a se împrăscia pe fěnaţe, de cât pe locurile arătóre, căcĭ cuprindênd în el o mulţime de seminţe, acestea fac economului necaz, rěsărind.

5. *Gunoiul de paserĭ* este unul dintre cele mai de frunte, căcĭ nutrindu-se paserile cu grăunţe, produc un gunoiŭ durabil şi bun.

E recomandabil ca în locul unde se culcă găinile, gâscele, raţele şi porumbii, sě se presare din când în când şi puţin pămênt, de óre ce prin acésta devine şi mai roditor. Acest gunoiŭ e bine sě'l presărăm pe locurile unde vedem că legumile ni sunt atăcate de insecte.

6. *Fecaliile omenescĭ* (escrementul) este unul dintre cele mai cu putere şi e greşală ca ómenii noştri nu le folosesc fiindu-le scârbă de ele, cu tóte că décă din când în când ar presăra pămênt preste ele, îngroşindu-se ar deveni unul dinte cele mai de frunte gunóie, căcĭ atuncĭ s'ar puté transporta cu o mai mare uşurinţă. Acest gunoiŭ fiind fórte productiv se póte folosi orĭ la ce şi cu un deosebit succes în grădinărie.

7. *Gunoiul verde* este format din verdéţa îngropată sub brazdă. Acest soiŭ de gunoiŭ economii şi'l fac aşa că primăvara samănă măzăriche séu alte plante leguminóse, pe carĭ apoi pe timpul înfloritului arând locul le astupă sup brazdă. De acéstă gunoire se folosesc mai cu sémă la locurile depărtate de sate, tot de acesta se ţine şi gunoiul format din frundele arborilor.

8. *Compostul* se formézǎ din tot felul de rěmăşiţe aruncate într'un loc unde după un timp îndelungat dospind se prefac în gunoiŭ.

E bun pentru gunoire şi pămêntul scos de prin şanţurĭ precum şi tină pe pe strade (drumurĭ).

Mai sunt încă şi alte modurĭ de gunoire numite şi *„gunoire minerală“*, făcut prin presărare de gips, var séu margă, care însě nu e aşa de bun ca gunoiul animalic şi nicĭ nu e în stare poporul nostru a se folosi de el.

Grópa de gunoiŭ.

Pentru a avé însě un gunoiŭ bun, trebuie ca sě ne pricepem bine la îngrijirea luĭ, şi anume:

1) se scim produce gunoiu mult

2) sě'l scim păstra în putere bună.

De óre-ce economii noştri nu pot ca fie-care soiŭ de gunoiu sě'l stringă şi păstreze separat, de aceea aflu de bine a recomanda, ca aceste soiurĭ de gunoiu şi mai cu sémă gunoiul animalic sě'l adune la un loc şi acolo sě'l păstreze după modul cum îl voiŭ esplica mai la vale.

Pentru a păstra tóte soiurile de gunoiŭ în un loc, este de lipsă, ca se ne facem aşa numita *grópă de gunoiŭ*, deóre-ce numai aşa vom puté produce gunoiŭ bun, gras şi ţiitor.

Lucrul cel mai de frunte este alegerea locului unde sě-şĭ facă economul grópa de gunoiŭ. Acésta totdéuna trebue sě o facă pe un loc mai aşedat şi în apropierea cam de 3—4 metri, şi de se póte în spre nord dela grajd, pentru a fi ferit de sóre şi de vênturile calde de către miazădi, ca astfel se nu sě usce. In casul când nu este un loc destul de potrivit în dosul grajdului séu a altui edificiŭ (afară de casă sau pivniţă) din apropiere, atuncĭ e recomandabil, ca sě se planteze în jurul grópei de gunoiŭ căţi va arborĭ séu pomĭ, ca d. e. frăgarĭ, frasinĭ, castanĭ sělbaticĭ ect.

Cu tóte acestea nu este ertat a o face în nemijlocită apropiere de grajd; căcĭ curgênd apa de plóie şi zăpadă de pe streşină, ar spăla părţile nutritóre ale gunoiului, fără de care gunoiul nu are nicĭ o valóre. Pentru aceea trebuie sě fim băgătorĭ de samă (prevědětorĭ) ca sě nu facem grópa de gunoiŭ în un loc prea aşedat séu în o grópă unde s'a indatinat a se scurge apa de plóie, căcĭ prin aceea se slăbesce puterea gunoiului.

După ce ne-am aflat locul potrivit, ne facem calculul, cât de mare sě ne fie grópa. Acest lucru îl isprăvim aşa: ne numěrăm vitele, căcĭ de la mulţimea vitelor atêrnă şi lărgimea grópei. Socotim apoi, că décă după fie-care vită ne trebuie atâta loc pertru gunoiŭ, cât loc îĭ trebuie în grajd adecă cam 4—5 m□, atuncĭ luăm o rudă şi ne facem forma. Cea mai bună şi mai potrivită formă este cea lungăréţă unii însě o fac şi rotundă.

(Va urma.)

MULTE ŞI DE TÓTE.

Judecata unui paşe.

In anii trecuţĭ, într'un oraş din partea de miadă-nópte a Turciei europene, doi bulgarĭ creştinĭ se duseră înaintea paşei turcesc. Pricina între ei era următórea:

Bětrânul clădise o casă şi se mută în partea de sus a casei. Curând după aceea însě, tînărul se căsători şi ceru sus şi tare ca sě-l lase sě locuiască el în partea de d'asupra a casei şi tatăl sěu în cea de sus. Şi neputându-se învoi cu nicĭ un preţ se înfăţişară înaintea paşei. Paşa, ascultând ponosul întrebă pe cel tinăr:

— Unde vreĭ sě locuescĭ?

— In partea de sus, rěspunse acesta.

— Acésta însě nu-i cu dreptate, adaugă paşa.

— Eu cred tocmai din contră, dise tînărul, fiind-că eu sunt mai tinăr.

Paşa rěmase, câtă-va vreme gânditor, apoi îĭ dise:

— Acum închină-te după religia vóstră de ghiaur şi rostesce rugăciunea pe care o dicetĭ voi în fie-care di!

Tînărul, făcêndu-şĭ cruce, dise: In numele Tatălui, şi al Fiului...

— Stai, dise paşa. Pe cine ai pomenit când aveai mâna la frunte?

— Pe tatăl!

— Dér când aveai mâna pe dedesupt?

— Pe fiul!

— Pe fiul! Ei bine, urmă paşa, tatăl e d'asupra şi fiul de desupt! Acum mergeţĭ acasă şi vě ţineţĭ de judecata asta: tatăl sě stea d'asupra şi fiul în partea de jos a casei, căcĭ acéstă judecată e făcută tocmai după legea vóstră!

Şi în felul acesta, procesul dintre tată şi fiu se sfîrşi, încredinţat fiind acum tînărul despre cererea dréptă a tatălui sěu.

*

Judecătorul şi bărbierul.

Un judecător englez, care era în acelaşĭ timp şi un eminent jurist, luase obiceiul de a se rade în fie-care diminéţă la acelaşĭ bărbier. Cum e natural, o óre care prietenie se stabilise între bărbier şi judecător. In timpul delicatei operaţii, ei stăteau de vorbă despre afacerĭ, despre politică. Intr'o di bărbierul manifestă dorinţa de a învăţa dreptul şi îĭ cerŭ părerea.

Judecătorul credŭ nemerit sě-l încurajeze şi îĭ promise de a-i da cărţĭ ce îĭ vor fi de mare folos, aşa că din acea di convorbirea a luat un caracter cu totul egal. Bărbierul spunea judecătorului bănuelile sale cu privire la interpretaţiunile texturilor de lege.

— Domnule judecător, spunea el — admiţênd, că s'ar ivi o cestiune în acest sens, ce ar trebui sě fac?

Şi judecătorul îĭ spunea părerea luĭ şi procedura de urmat.

Multe lunĭ trecură în acest chip şi judecătorul era satisfăcut de elevul sěu.

In ochii sěi bărbierul făcea marĭ progrese. Insě un prietin îĭ destăinui tot misterul.

Tezele, pe carĭ bărbierul le spunea judecătorului, nu erau imaginare şi părerile erau vêndute pe sume marĭ la persóne interesate. Sub pretextul de a studia dreptul, bărbierul îşĭ făcuse o clientelă bună.

Aflând astea judecătorul se duse a casă dise se radă.

Bărbierul, pe când trăgea briciul pe curea, întrebă:

— Domnule judecător, ce trebuie făcut în cutare cas?

— Ce e de făcut — rěspunse judecătorul. — Vino la mine acasă, adu-mĭ o hârtie de 100 de francĭ şi-ţĭ voi spune îndată.

Anunţurĭ de căsětorie.

1) George Cojocariu gr. or. calfă de zidar cu Paraschiva Baboi gr. or. Braşov. 2) Niculae Bureţia gr. or. servitor de prăvălie cu Maria Micuşan gr. cat. din Avrig.

Nu esistă mijloc mai bun de a-şĭ câştiga sănětatea, ca crucea duplă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 şi sute de ómenĭ îşĭ mulţumesc recăştigata sănětate şi dorul de viéţă d-lui Albert Müller în Budapesta V. Vadász u 42/a E., ceea ce dovedesce şi următórele două scrisorĭ de recunoscinţă.

I. *D-lui A. Müller în Budapesta.* De óre-ce crucea electro-magnetică R. B. Nr. 86967 mĭ-a ajutat fórte mult şi cu succes în contra astmei şi a reumatismului, nu pot trece cu vederea sě nu-ţĭ esprim cea mai sinceră mulţumită şi sě recomand acest léc tuturora cu căldură

Cu stimă: *Iovram Kovacevici*, Dolu-Tuzla.

II. *D lui A. Müller, B-pesta.* Fiica mea a purtat crucea electro-magnetică R. B. Nr. 86967 contra bătăii de inimă şi s'a însănětoşat, pentru ceea-ce îţĭ mulţumesc din inimă.

Stimător: *Ioan Leidl*, Verşeţ.

De aceea îndemnăm pe toţĭ aceia, carĭ sufer de reumatism, influenţă, astmă, peste tot de nervĭ, sě-şĭ procure un astfel de aparat, căcĭ costă numai 6 coróne şi sě se îndrepteze în privinţa acésta către d-l Albert Müller în Budapesta. V. Vadász u. 42/a E.

Vindecarea deplină a bólelor secrete. Sě nu pregete nimenĭ într'o cestiune atât de gingaşe a se presenta odată în persónă, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poţĭ afla punctul locul, causa, rěspândirea şi starea bólei, orĭ cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe basa acestei esaminărĭ poţĭ cu siguranţă afla şi calea, pe care ajungĭ la vindecarea rěului, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-şĭ împiedeca ocupaţiunile. Décă cine-va nu póte veni în persónă, atuncĭ sě-şĭ descrie bóla cu deamĕnuntul şi după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă şi leacurile trebuinciόse pe lângă ţinerea în cel mai mare secret. In scrisóre pune marcă de rěspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimit.

Un astfel de lecuitor şi curăţitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună voinţă şi conscienţiositate capětă orĭ cine (bărbat séu femee) deslușirĭ asupra vieţii secsuale, unde i-se curăţă sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberézǎ de bólă şi sufletul de chinurĭ.

Fără conturbarea ocupaţiunilor dilnice Dr. Palócz vindecă de anĭ de dile cu siguranţă, repede şi din fundament cu metodul sěu propriu de vindecare şi casurile cele mai neglijate, bólele de beşică, de ţeve, de testicule, de şira spinărei, de nervĭ, urmările onaniei şi ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele şi tóte bólele ce se ţin de organele secsuale femeescĭ. Pentru femei e sală de aşteptare şi întrare separată. Consultaţiunile le dă însuşĭ Dr. Palócz de la 10 óre în. a. până la 6 óre séra (Duminecă până la 12 óre la amiadĭ).

Adresa **Dr. Palócz**, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

ANUNŢ.

Un absolvent al cursului de notariu *află* cu 1-ma Ianuarie 1905 *aplicare* în cancelaria subscrisului. Salariu fix lunar 90 coróne. Se recere perfectă cunóscere a limbei române şi maghiare. A se adresa către subscrisul

Procopiu Herlea,
notar com.
Cugier (Kudzsir).

Cadourĭ potrivite de Crăciun!

Prețurĭ scădute.

Articole pentru cadourĭ de serbătorile Crăciunului

.... **cu prețurĭ fórte scădute** ....

recomandă Firma **M. & L. László** Succesoriĭ,

Brașov, Tîrgul Inului nr. 29.

Și anume: un sortiment bogat de:

Basmale, Ciorapĭ, Pânzărie, Stofe de rochiĭ etc. etc.

sĕ vinde cu prețurĭ fórte scădute.

Prețurĭ scădute.

Cadourĭ potrivite de Crăciun!

Conținutul următorilor articolĭ higienicĭ sunt întrebuințațĭ de cei mai renumițĭ profesorĭ și medicĭ, și sunt declarațĭ de **forte bunĭ.**

Senegin contra tusei, regușeliĭ, durerĭ de piept, ofticei, tusei măgăreștĭ, catarului, astmei, greutățiĭ de respirat, lungórei și tusei secĭ. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsóre contra dureriĭ de óse, podagrei, reumatismului recelilor, durerilor de cap, de dințĭ și nervĭ, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrinite bóle le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, grețĕ și vomare, sgîrciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Kaljodsarsaparil mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor. — Prețul 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons închiderea scaunului e causa diferitelor morburĭ, precum palpitarea de inimă, amețelĭ, durerĭ de cap și altele. Decĭ cine sufere de încheierea scaunului, numai decât se **comandeze Laxbonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulcĭ la gustat. — Prețul 1 coronă.

Facețĭ încercare despre orĭ-ce articol și Ve vețĭ convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în **Szászváros,** Piața școlei nr. **39.**

Nr. 2354—1904.

PUBLICAȚIUNE.

In sensul § 203 din ordinul înaltului minister de interne Nr. 128.000—1902 sunt provocațĭ toțĭ tutoriĭ și curatoriĭ, — afară de tată și mamă — carĭ nu sunt obligațĭ de-a sub șterne socotélă anuală, că cel mult până în **15 Ianuarie 1905** se ridice biletele de anunțare dela scaunul orfanal orășenesc și sĕ le umple referitor la relațiunile persanale ale minorenilor și curandilor dând rĕspuns la tóte întrebările și **până în 31 Martie 1905 sĕ le predea tutorului comunal orășenesc.**

Pentru persónele carĭ sunt puse sub curatelă — din causă de absență nu trebue umplute biletele.

Acei tutorĭ sau curatorĭ, carĭ în gradul neînsemnat de cultură nu sunt în stare sĕ umple aceste bilete în mod corĕspundĕtor, trebue sĕ facă anunțarea verbal — până la terminul de mai sus — la tutorul comunal orășenesc.

Brassó, în 8 Decemvrie 1904.

1584.,2—3 *Tutorul comunal orășenesc.*

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat sĕu lunare.

Original **SINGER** Nähmaschinen

Man beachte die Fabrikmarke.

Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.

în Brașov, Strada Porți nr. 23.

Anunț.

FARMACIA mea, aflătóre într'un ținut locuit curat de Românĭ, cu vĕndare anuală de 6000 cor., și bine asortată, e **de vĕndare.**

HEGYESY ÁRPÁD

Kápolnok-Monostor.

6—10,1578

ISVORUL de APĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF

se distinge

după declarațiunile autorităților medicale:

„Resultat în totd'auna sigur și mulțumitor“.
Prof. Dr. Erhardt, **Berlin,** director al clinicei medic.

„Chiar și în cantitățĭ micĭ are efect și nu este desagreabilă la beut“. Prof. Dr. Kussmaul, **Heidelberg,** director al clinicei medic.

„În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur.“
Prof. Dr. de Korányi, **Budapesta,** director al clinicei medicale.

„În general lăudată ca avĕnd gust bun“.
Prof. Dr. de Buhl, **München,** director al inst. patologic.

„Un gust mult mai bun, decât la alte ape“.
Dr. Hofmeyer, **Berlin,** medic dirigent al spitalului Elisabet.

„Produce efect chiar și în casul, când intestinul este iritabil, fără durerĭ și fără greutățĭ“.
Prof. Dr. de Leube, **Würzburg,** director al clinicei medicale.

„Întrebuințarea este liberă de orĭ-ce consecințe desagreabile.“
Prof. Dr. Baccelli, **Roma,** directorul clinicei medic.

„Supără acțiunea stomacului, mai puțin decât alte ape minerale“.
Prof. Dr. Theodori, **Bucurescĭ,** medicul regal.

„Chiar la întrebuințare mai îndelungată nu provócă indisposițiĭ“.
Prof. Dr. de Bamberger, **Viena,** director al clinicei medic.

„Efect unitar, fórte bun, chiar și la întrebuințare mai îndelungată“.
Prof. Dr. Drasche, dirigintele secț. V., a spitalului general.

„Se întrebuințéză cu folos până în ultimul timp.“
Prof. Dr. Schauta, **Viena,** director al clinicei I., pentru bóle de femei.

Certificatul ministrului de rĕsboiŭ c. și r. (secția sanitară) în Viena.

„Apa amară Francisc Iosif are aprópe fără esceptie efect sigur și repede, necausând nicĭ chiar la întrebuințare mai îndelungată indisposițiĭ secundare. Bolnavii o beau bucuros din causa gustului plăcut.“

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF“

se póte căpăta în tóte depositele cunoscute de ape minerale.

DIRECȚIUNEA în BUDAPESTA.

Spre a-se asigura contra amăgirilor, consumentul **sĕ céră expres**

„Apa amară „FRANCISC IOSIF“. 24—0.1301.

MAREA BANCRUTĂ!

New-York și **Londra** n'au lăsat necruțat nicĭ continentul european și **marea fabrică de argintăriă** s'a vĕdut necesitată sĕ dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei resplate micĭ pentru muncă.

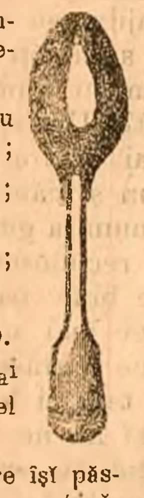
Eu sunt împuternicit sĕ îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare orĭ cui, următórele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adecă:

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă;
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată;
6 lingurĭ de argint patent american;
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american;
1 lingură de argint pentru supă patent american;
1 lingură de argint pentru lapte patent american;
6 cescĭ Victoria englezescĭ;
2 candelabre de masă;
1 strecurătóre pentru céiŭ;
1 zaharniță;

42 bucățĭ la un loc fl. 6.60.

Tóte cele **42** de obiecte sus amintite au costat mai nainte fl. 40 și acum se pot cumpĕra pe prețul bagatel de **6. fl. 60.**

Argintul patent american este un metal alb, care îșĭ păstréză colórea argintului 25 de anĭ, despre ceea-ce se garantéză.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlatania**, mĕ simt îndatorat în public, că orĭ-cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenea însĕ sĕ nu trécă cu vederea ocasiunea acésta favorabilă, de așĭ procura acéstă **garnitură pomposă**, care cu deosebire se potrivesce pentru

Cadourĭ ocasionale și de nuntă!

(în economia casei.)

Depou numai la A. HIRSCHBERG-s

Telephon Nr. 7114. Exporthaus von amerik. Patent-Silber-waarenfabrik

WIEN, II., Rembrandtstrasse 19

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală seu cu trimiterea sumei înainte. Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca: AMERIK. PATENT.

Estras din scrisorile de recunoscință.

Sunt fórte mulțamită cu trimiterea garniturei, și sĕ'mĭ mai trimițĭ încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvar. Exelens Baronin Bánffy.

Sunt fórte mulțumit cu trimiterea garniturei, și sĕ-mĭ mai trimitețĭ încă una.
Bozovics, Sándor Keresztessy, *suprefect.*

Stimate Domnule!

Sunt fórte mulțumit cu garnitura. Mĕ rog a-i trimite și socrei mele, baronesei Nyary născ. de Somogyi, trei asemenea garniturĭ la Szunto.

Baron Iulius Nyary.